

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੱਜ਼ਟ

ਅਸਾਧਾਰਣ

EXTRAORDINARY

ਅਸਾਧਾਰਣ

ਮਾਂ -XIV - ਅਨੁਮਾਂ - 1

PART - XIV - SECTION - 1

ਮਾਂ - XIV - ਅਨੁਮਾਂ - 1

ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

PUBLISHED BY AUTHORITY

ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

ਸं. 1]	ਨੇਵੀ ਦਿੱਲੀ,	ਸੋਮਵਾਰ, 9 ਜਨਵਰੀ 2017	/20 ਪੋਸ਼	1938 (ਸ਼ਕ)	[ਖਣਡ-XV]
NO. 1]	NEW DELHI,	MONDAY, JANUARY 9, 2017	/20 PAUSA	1938 (SAKA)	[VOL. XV]
ਨੰ. 1]	ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	ਸੋਮਵਾਰ, ਜਨਵਰੀ 9, 2017	/20 ਪੋਸ਼	1938 (ਸ਼ਕ)	[ਜ਼ਿਲਦ XV]

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤ੍ਰਾਲਾ

(ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸੋਮਵਾਰ, 9 ਜਨਵਰੀ 2017 /20 ਪੋਸ਼, 1938 (ਸ਼ਕ)

ਸੱਪੱਤੀ ਇਤਕਾਲ ਐਕਟ, 1882 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾਸੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੌਂਦੰਗੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ(ਉ) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਸੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Ministry of Law and Justice

(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

NEW DELHI, MONDAY, JANUARY 9, 2017, /PAUSA, /20, 1938 (SAKA)

The translations in Punjabi of Transfer of Property Act, 1882 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under clause (a) of section 2 of the Authoritative texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ਸੰਪੱਤੀ ਇੰਡਕਾਲ ਐਕਟ, 1882

(1882 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ.:4)

ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

ਅਧਿਆਏ I

ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

ਧਾਰਾਵਾਂ

1. ਸੰਪੇਖ ਨਾਂ, ਅੰਤਰ, ਵਿਸਤਾਰ।
2. ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਨਿਰਸਨ, ਕੁਝ ਕੁ ਇਨੈਕਟਮੈਂਟਾਂ, ਅਨੁਸੰਗਤੀਆਂ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਬਚਾਊ।
3. ਅਰਥ-ਨਿਰਣਾ ਖੰਡ।
4. ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਇਨੈਕਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਇਦਾ ਐਕਟ ਦਾ ਭਾਗ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਐਕਟ ਦਾ ਅਨੁਪੂਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ।

ਅਧਿਆਏ II

ਪਿਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ

(ਉ) ਸੰਪੱਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਚੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂ ਅਚੁੱਕਵੀਂ, ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ

5. 'ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ' ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ।
6. ਕੀ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
7. ਇੰਡਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ।
8. ਇੰਡਕਾਲ ਦਾ ਅਮਲ।
9. ਜ਼ਬਾਨੀ ਇੰਡਕਾਲ।
10. ਹੱਥ-ਬਦਲੀ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ।
11. ਸਿਰਜੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦੀ।
12. ਦਿਵਾਲੇ ਤੇ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੱਥ-ਬਦਲੀ ਤੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਊ ਦੀ ਸ਼ਰਤ।
13. ਅਣਜੰਮੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਇੰਡਕਾਲ।
14. ਸਦੀਵਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ।
15. ਉਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇੰਡਕਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 13 ਅਤੇ 14 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।
16. ਇੰਡਕਾਲ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਪਰਬਲੇ ਤਿੱਤ ਜੀ ਅਸਦਸ਼ਤਾ ਤੇ ਪਕਾਵੀ ਤੋਨਾ।

ਧਾਰਾਵਾਂ

ii

17. ਸੰਚਣ ਲਈ ਨਿਦੇਸ਼।
18. ਜਨਤਾ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਸਦੀਵ ਲਈ ਇੰਤਕਾਲ।
19. ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ।
20. ਅਣਜ਼ਮਿਆਂ-ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਇੰਤਕਾਲ ਹੋਣ ਤੇ, ਕਦ ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
21. ਆਸਰਿਤ ਹਿੱਤ।
22. ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਤਕਾਲ, ਜੋ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ।
23. ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਆਸਰਿਤ ਇੰਤਕਾਲ।
24. ਨਿਸਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਤਕਾਲ ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਣਉੱਲਿਖਤ ਮੁਦੱਤ ਤੇ ਉਤਰਜੀਵੀ ਹੋਣ।
25. ਸ਼ਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ।
26. ਪੂਰਵ-ਭਾਵੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ।
27. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਖੇੜੇ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
28. ਉੱਲਿਖਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਜਾਂ ਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਦੂਰ-ਵਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ।
29. ਉੱਤਰ-ਭਾਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ।
30. ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਖੇੜੇ ਦਾ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਖੇੜੇ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨ ਹੋਣਾ।
31. ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਜਾਂ ਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।
32. ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
33. ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ, ਜਦ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਨ ਹੋਵੇ।
34. ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ, ਜਦ ਸਮਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਹੋਵੇ।

ਚੌਣ

35. ਚੌਣ ਕਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅੰਤਮ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਚਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਅਪਵਾਦ।

ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ

36. ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਇ ਤੇ ਮਿਆਦੀ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ।
37. ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਂਧ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਦੀ ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ।

ਪਾਰਾਵਰਾਂ

iii

(ਅ) ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ

38. ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ ਜੋ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਕੁ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੰਡਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ।
39. ਇੰਡਕਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਭਰਣ-ਪੇਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
40. ਭੋਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਬਾਧਾ, ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਨਾਲ ਸੰਮਿਲਤ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਸੁਖ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿੱਚ ਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਾਧਾ ਦਾ ਭਾਰ।
41. ਜਾਹਿਰਾ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ।
42. ਪਹਿਲੇ ਇੰਡਕਾਲ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ।
43. ਅਣ-ਅਖਤਿਆਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ, ਜੋ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
44. ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ।
45. ਬਾਬਦਲ ਸੰਪੁਕਤ ਇੰਡਕਾਲ।
46. ਨਿਖੜਵੇਂ ਹਿੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਦਲ ਇੰਡਕਾਲ।
47. ਸਾਂਝੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਹਿ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ।
48. ਇੰਡਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਜੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗੇਤ।
49. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।
50. ਨਾਕਸ ਹੱਕ ਅਧੀਨ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਦਭਾਵ ਪੂਰਬਕ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਰਾਇਆ।
51. ਨਾਕਸ ਹੱਕਾਂ ਅਧੀਨ ਸਦਭਾਵ ਪੂਰਬਕ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ।
52. ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਵਾ ਲੰਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ।
53. ਕਪਟ-ਪੂਰਨ ਇੰਡਕਾਲ।
- 53ਓ. ਭਾਗ ਰੂਪ ਪਾਲਣ।

ਅਧਿਆਏ III

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਰੀਆਂ ਬਾਰੇ

54. 'ਵਿਕਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

ਵਿਕਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਧਾਰਾਵਾਂ

iv

ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਆਇਦਾ।

55. ਖਰੀਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

56. ਬਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣਾ।

ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰ

57. ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ।

ਅਧਿਆਏ IV

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਾਂ ਬਾਰੇ

58. 'ਰਹਿਨ', 'ਰਹਿਨਕਾਰ', 'ਰਹਿਨਦਾਰ', 'ਰਹਿਨਪਨ' ਅਤੇ 'ਰਹਿਨ-ਨਾਮ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ।

ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ।

ਛਲ-ਉਪਭੋਗ ਰਹਿਨ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਹਿਨ।

ਹੱਕ-ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ।

ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ।

59. ਰਹਿਨ ਕਦ ਹੱਥ-ਬਦਲੀ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

59ਓ. ਰਹਿਨਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

60. ਰਹਿਨ ਛੜਾਉਣ ਦਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਰਹਿਨ ਛੜਾਉਣ।

60ਓ. ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਇਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਅਨੱਧ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਧਾ।

60ਅ. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

61. ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਰਹਿਨ ਛੜਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

62. ਛਲ-ਉਪਭੋਗੀ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

63. ਰਹਿਨ-ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ।

ਆਰਾਵਾਂ

V

ਮੁੰਤਕਿਲ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਰਜਤ ਵਾਧਾ।

63ਉ. ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ।

64. ਰਹਿਨ ਕੀਤੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਨਵਿਆਉਣ।

65. ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਥਾਵੇਂ ਮੁਆਇਦੇ।

65ਉ. ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੀ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

66. ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਆ ਕਰਨਾ।

ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

67. ਛਕਬਦੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

67ਉ. ਕਈ ਰਹਿਨਾਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਕਦ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

68. ਰਹਿਨ ਧਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

69. ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਦ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

69ਉ. ਗੀਸੀਵਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ।

70. ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ।

71. ਰਹਿਨ ਕੀਤੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਨਵਿਆਉਣ।

72. ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ।

73. ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵਟਕ ਤੇ ਜਾਂ ਅਰਜਨ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ।

74-75 ਨਿਰਸਤ।

76. ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

ਉਸਦੀ ਕੋਤਾਹੀ ਦੇ ਸਬਦ ਹੋਇਆ ਹਾਨ।

77. ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ।

ਅਗੋਂ

78. ਪੂਰਬਲੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦਾ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣਾ।

79. ਜਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਨਿਸਚਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਹਿਨ।

ਧਾਰਾਵਾਂ

vi

80. ਨਿਰਸਤ।

ਤਰਤੀਬ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਅੰਸਦਾਨ

81. ਸੀਕਿਊਰਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣਾ।

82. ਰਹਿਨ-ਰਿਣ ਵਿੱਚ ਅੰਸਦਾਨ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ

83. ਰਹਿਨ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਧਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਧਨ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ।

84. ਵਿਆਜ ਲਗਣਾ ਬੰਦ ਹੋਣਾ।

ਛਕਬੰਦੀ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਰਹਿਨ-ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵੇ

85. ਨਿਰਸਤ।

ਛਕਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ

86. ਤੋਂ 90. ਨਿਰਸਤ।

ਰਹਿਨ-ਛੁੜਾਉਣ

91. ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰਹਿਨ-ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

92. ਪਰਸਥਾਪਨ।

93. ਰਹਿਨ-ਜੋੜਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ।

94. ਮੱਧਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ।

95. ਰਹਿਨ-ਛੁੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਇਖਰਜਾਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

96. ਹੱਕ-ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ।

97. ਨਿਰਸਤ।

ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ

98. ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

99. ਨਿਰਸਤ।

ਪਾਰਾਵਾਂ

vii

101. ਉੱਤਰਵਰਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨਤਾ ਦਾ ਨ ਹੋਣਾ।

ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

102. ਏਜੰਟ ਤੇ ਤਨੀਲ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।

103. ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸ਼ਕਤਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਆਇ।

104. ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਅਧਿਆਏ V

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ

105. ਪੱਟੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

'ਪੱਟਾ ਦਾਤਾ', 'ਪੱਟੇਦਾਰ' 'ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ' ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

106. ਲਿਖਤੀ ਮੁਆਇਦਾ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਥਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੁ ਪੱਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ।

107. ਪੱਟੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

108. ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

(ਉ) ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

(ਅ) ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

109. ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ।

110. ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਉਧ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਲ ਲਈ ਪੱਟੇ ਦੀ ਮਿਆਦ।

ਪੱਟੇ ਦਾ ਮੁਕਾਉ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ

111. ਪੱਟੇ ਦਾ ਮੁਕਾਉ।

112. ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਤਿਆਗਣਾ।

113. ਡੱਡ ਦੇਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਤਿਆਗਣਾ।

114. ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਜ਼ਬਤੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ।

114ਥ. ਕੁਝ ਕੁ ਹੋਰ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ।

115. ਅਰਪਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਉਪ-ਪੱਟਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਪਾਰਾਵਾਂ

viii

116. ਮਿਆਦ ਗੁਜਰਨ ਪਿੱਛੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਰਖਣਾ।
117. ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਟਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟ।

ਅਧਿਆਏ VI

ਵਟਾਂਦਰਿਆਂ ਬਾਰੇ

118. "ਵਟਾਂਦਰਿਆਂ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
119. ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਿਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।
120. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।
121. ਧਨ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ।

ਅਧਿਆਏ VII

ਹਿਬਿਆਂ ਬਾਰੇ

122. "ਹਿਬਾ" ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ।

ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਕਦ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ

123. ਇਤਕਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
124. ਹੋਂਦ ਵਿਚਲੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹਿੱਬਾ।
125. ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੱਬਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
126. ਹਿੱਬਾ ਕਦ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਪਰਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
127. ਭਾਰੂ ਹਿੱਬੇ।

ਨਾਕਾਬਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰੂ ਹਿੱਬਾ

128. ਸਰਬ ਹਿੱਬਾ-ਪਾਤਰ।
129. ਮਰਨ ਸੇਜਾ ਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਛੋਟ।

ਅਧਿਆਏ VIII

ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮਾਂ ਦੇ ਇਤਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ

130. ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮਾਂ ਦਾ ਇਤਕਾਲ।
130ਓ. ਨਿਰਸਤ।

ਪਾਰਾਵਰਾਂ

ix

131. ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਦਸਥਤ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ।
132. ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੋਮ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।
133. ਰਿਣੀ ਦੀ ਰਿਣ-ਚੁਕਾਊ-ਸਮੱਰਥਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ।
134. ਰਹਿਨ ਕੀਤਾ ਰਿਣ।
135. ਅਗਨੀ-ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸ਼ੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੌਂਪਣਾ।
- 135। ਨਿਰਸਤ।
136. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ।
137. ਵਿਕਾਏਗਾ ਲਿਖਤਾ ਆਦਿ ਦਾ ਬਚਾਅ।

ਅਨੁਸੂਚੀ ।

ਸੰਪੱਤੀ ਇੰਡਕਾਲ ਐਕਟ, 1882

(1882 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 4)

[ਨਵੰਬਰ, 2010 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ] [17 ਫਰਵਰੀ, 1882]

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਐਕਟ।

ਕਿਉਂਜੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਭੁਝ ਕੁ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ
ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੋਧਣਾ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-
ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ।

ਅਧਿਆਏ I

ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

1. ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਇੰਡਕਾਲ ਐਕਟ, 1882 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ।

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ, 1882 ਨੂੰ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰੰਭ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ, 1956
ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜ ਅ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬੰਬਈ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ
ਸਮਾਵਿਸ਼ਟ ਸਨ, ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੈ।

ਵਿਸਤਾਰ।

ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਅਤੇ ਕੋਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਤ ਰਾਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਨੂੰ
ਅਤੀਤਦਰਸ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਭਵਿਖਦਰਸ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕੇਗੀ,
ਅਰਥਾਤ :—

ਧਾਰਾ 54 ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਅਤੇ 3, ਧਾਰਾ 59, 107 ਅਤੇ 123।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪੁਰਵਗਾਮੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ, ਧਾਰਾ 54 ਦਾ
ਪੈਰਾ 2 ਅਤੇ 3, ਧਾਰਾ 59, 107 ਅਤੇ 123 ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ
ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੂ-ਬੰਡ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ‘ਦ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ
ਐਕਟ, 1908’ ਦੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਵਿਸਤਾਰ।

1908 ਦਾ 16

2. ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਤੱਤਸਮੇਂ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ
ਲੱਗੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਇਨੈਕਟਮੈਟ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਹਦ ਤਕ ਨਿਰਸਤ ਹੋ

ਐਕਟਾਂ ਦਾ
ਨਿਰਸਤ।

ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਗੱਲ—

ਕੁਝ ਕੁ ਇਨੈਕਟ-
ਮੈਟਾਂ, ਅਨੁਸ਼ਾਤੀਆਂ,
ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਦੇਣ-
ਦਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦਾ
ਬਚਾਉ।

- (ੳ) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਮਤ ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਨੈਕਟਮੈਟ
ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਮੁਆਇਦੇ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਬੰਧਨ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਤੀਆਂ ਜੋ ਇਸ
ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸਾਹਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਤਸਮੱਝ ਨਾਫ਼ਜ਼
ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ;
- (੯) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਠਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ
ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ
ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾਦਰੀ ; ਜਾਂ
- (ਮ) ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਅਤੇ ਅਧਿਆਏ IV ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤਵਾਨ
ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ
ਦੀ ਇਜ਼ਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਇਤਕਾਲ ;

ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਆਏ ਦੀ ਕੋਈ
ਗੱਲ ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਰਥ-ਨਿਰਣਾ
ਖੰਡ।

3. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਵਿਹੁਧ ਨ ਹੋਵੇ, 'ਅਚੁੱਕਵੀ
ਸੰਪੱਤੀ' ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਖੜੇ ਰੁੱਖ, ਉਗਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਜਾਂ ਘਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

"ਲਿਖਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗੈਰ-ਵਸੀਅਤੀ ਲਿਖਤ ;

'ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ' ਦਾ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ
ਮਤਲਬ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਤਕਮੀਲਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਤੇ ਦਸਖਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਕਮੀਲਕਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨ੍ਯੂਕੋਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ
ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਤੇ ਦਸਖਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਕਮੀਲਕਾਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ
ਦਸਖਤ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਸਖਤ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮਨੌਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਤਕਮੀਲਕਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਤੇ ਦਸਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ;
ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ
ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਸ ਰੂਪ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ;

'ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਰਜ਼-ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ
ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਵਿਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਸਮੱ
ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤਾ।

"ਪਰਤੀ-ਬੱਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ—

- (ੳ) ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਡ੍ਹੂ-ਜ਼ਿੰਵੇਂ ਦਰਬਤਾਂ ਅਤੇ ਝੜੀਆਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ;
- (ੴ) ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗੱਡਿਆ—ਜ਼ਿੰਵੇਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ; ਜਾਂ
- (੬) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਬੱਧ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਬੱਧ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸਥਾਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਉਪਭੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

‘ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਚੁਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਚੁਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਗਹਿਨੇ ਰਖਣ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਿਣ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਚੁਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੇਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕਲੇਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾਦਰਸ਼ੀ ਲਈ ਆਧਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਰਿਣ ਜਾਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹਿੱਤ ਵਰਤਮਾਨ, ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਰਤੀ ਜਾਂ ਆਸਰਿਤ ਹੋਵੇ ;

ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ‘ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਚਨਾ ਹੋਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ’ ਜਦ ਉਹ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਦ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਤਲਸ਼ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਣ-ਬੁਝਕੇ ਬਾਜ਼ ਨ ਰਹਿੰਦਾ ਜਾਂ ਪੋਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ।

ਵਿਆਖਿਆ I.—ਜਿਥੇ ਅਚੁਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਸੂਚਨ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਇੱਕ ਹੀ ਉਪ-ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ‘ਦ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908’ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉੱਥੇ ਉਸ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ, ਜਦ ਅਜਿਹੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਕੋਈ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਉਸ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪ-ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਜੋ ਅਰਜਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੋਈ ਭਾਗ ਸਥਿਤ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤਦ ਜਦ—

(1) ਉਸ ਲਿਖਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ‘ਦ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908’ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ,

(2) ਉਸ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਜ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ

(3) ਉਸ ਵਿਹਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਲਿਖਤ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਇੰਡੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸ਼ਤ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ।

ਵਿਆਖਿਆ II. — ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਅਚਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸੂਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਤੱਤਸਮੇਂ ਉਸ ਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ III. — ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਉਹ ਸੂਚਨਾ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀ :

ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਏਜੰਟ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਪਟ-ਪੂਰਬਕ ਲੁਕੋਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਕਪਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਥ ਸੀ ਜਾਂ ਜੋ ਹੋਰਵੇਂ ਉਸ ਕਪਟ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਉਸ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਅਰੋਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ
ਇਨੈਕਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ
ਮੁਆਇਦਾ ਐਕਟ
ਦਾ ਭਾਗ ਅਤੇ
ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ
ਐਕਟ ਦਾ
ਅਨੁਪੂਰਕ ਮੰਨਿਆ
ਜਾਣਾ।

4. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਹ ਅਧਿਆਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, 1872 ਦਾ 9 ਭਾਰਤੀ ਮੁਆਇਦਾ ਐਕਟ, 1872 ਦਾ ਭਾਗ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਅਤੇ ਧਾਰਾ 54 ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਅਤੇ 3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 59, 107 ਅਤੇ 123 'ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908' ਦੇ ਅਨੁਪੂਰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵੱਜੋਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। 1908 ਦਾ 16

ਅਧਿਆਏ II

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ

(ੳ) ਚੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ।

‘‘ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ’’
ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ।

5. ਹੇਠ-ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ‘‘ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ’’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਕਾਰਜ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜਿਉਂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਜਿਉਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਜਿਉਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹੱਥ-ਬਦਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘‘ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨਾ’’ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ‘‘ਜਿਉਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ’’ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਥੋੜੀ, ਭਾਵੇਂ ਨਿਗਮਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਥੋੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਤ ਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ।

ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

6. ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ :

(ੳ) ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੱਖ-ਵਾਰਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸੰਪਦਾ ਦਾ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਚਾਂਸ, ਕੁਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਵਸੀਅਤੀ-ਵਿਰਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਂਸ ਜਾਂ ਇਸ ਵਰਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ਅ) ਕਿਸੇ ਉਤਰ-ਭਾਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਭੰਗ ਕਾਰਨ ਮੁੜ-ਦਾਬਲ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ, ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਥ) ਸੁਖ-ਅਧਿਕਾਰ ਗਾਲਬ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਸ) ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ, ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਭੋਗ ਤੱਕ ਹੀ ਬੰਧੇਜ਼ੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਸਮ) ਭਵਿੱਖਤ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ, ਸੁਰਖਿਅਤ ਜਾਂ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਹ) ਦਾਵਾ ਕਰਨਾ ਦਾ ਨਿਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਕ) ਲੋਕ ਅਹੁਦਾ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਲੋਕ ਅਫਸਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਨ ਉਸ ਦੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨ ਪਿੱਛੋਂ।

(ਖ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਨਿਕ, ਜਲ ਸੈਨਿਕ, ਹਵਾਈ ਸੈਨਿਕ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਟਾਈਪੈਂਡ ਅਤੇ ਰਸ਼ਨੀਤਕ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਮੁੱਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

(ਗ) ਕੋਈ ਇੰਡਕਾਲ, (1) ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹਿੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਾਂ (2) ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਮੁਆਇਦਾ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬਦਲ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ (3) ਕਿਸੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾਕਾਬਲ ਹੋਵੇ, ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਘ) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਦੱਖੀਲਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾ-ਇੰਡਕਾਲਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਦਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸੰਪਦਾ ਦੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ, ਅਸੀਂਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਕਿਸਾਨ ਜਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰ ਦਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

7. ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਤੇ ਇੰਡਕਾਲਯੋਗ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹਕਦਾਰ ਜਾਂ ਇੰਡਕਾਲਯੋਗ ਪਰਾਈ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਰੁਖੱਦਾ ਹਗਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਤਈ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤ ਅਧੀਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਡੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਹੋਵੇ।

1872 ਦਾ 9

ਇੰਡਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ।

ਇੰਡਕਾਲ ਦਾ
ਅਮਲ।

8. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਖਰਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਰਥਾਵਾਂ ਨ ਹੋਵੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ, ਤੱਤਕਾਲ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਨੁਸੰਗਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਣ ਲਈ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨੁਸੰਗਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ :--

ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਸੁੱਖ-ਅਧਿਕਾਰ, ਇੰਡਕਾਲ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਧਰਤੀ-ਬੱਧ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ,

ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਧਰਤੀ-ਬੱਧ ਮਸ਼ਿਨਰੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਚੁਕੱਵੇਂ ਪਾਰਟ ;

ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਸੁੱਖ-ਅਧਿਕਾਰ, ਇੰਡਕਾਲ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤਾਲੇ, ਕੁਜੀਆਂ, ਸੀਝਾਂ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ;

ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਰਿਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਹੈ ਉੱਥੇ ਉਸ ਲਈ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀਆਂ (ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੋਰ ਰਿਣਾਂ ਜਾਂ ਕਲੇਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ), ਪਰ ਇੰਡਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨਹੀਂ ;

ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਧਨ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੰਡਕਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਉਸਦਾ ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਆਮਦਨ।

ਜ਼ਬਾਨੀ ਇੰਡਕਾਲ।
9. ਹਰਿਕ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ ਬਿਨਾਂ ਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਹੱਥ-ਬਦਲੀ ਤੇ
ਰੋਕ ਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ।

10. ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੰਦਸ਼ ਦੇ ਤਾਬੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾ ਹਿੱਤ ਛੱਡ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਤਈ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੰਦਸ਼ ਸੰਨੀਤ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਪੱਟੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਪੱਟਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਡਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ : ਪਰੰਤੂ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ (ਜੋ ਹਿੱਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਂ ਬੋਧੀ ਨ ਹੋਵੇ) ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਡਾਇਦੇ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਡਾਇਦੇਮੰਦ ਹਿਤ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਰਜੇ ਹਿੱਤ ਦੇ
ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦੀ।

11. ਜਿੱਥੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਕਤਈ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੰਡਕਾਲ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਉਪਭੋਗ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਨਿਦੇਸ਼ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਦੇਸ਼ ਅਚੁੱਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਹੋਰ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਛਾਇਦੇਰਮਦ ਉਪਭੋਗ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ, ਜੋ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਚਾਰੇ ਤੇ, ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਭੰਗ ਬਾਰੇ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

12. ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੰਦਸ਼ ਦੇ ਤਾਬੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਰੱਖਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇੱਤਕਾਲ ਜਾਂ ਨਿ਷ੇਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੰਦਸ਼ ਸੁੰਨ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਪੱਟੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ।

13. ਜਿੱਥੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੱਤਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਉਸੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਜੇ ਕਿਸੇ ਪੂਰਬਲੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਤਾਬੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਸਿਰਜਿਆ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤ ਤੇ ਨ ਹੋਵੇ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉ, ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚਿਤਵੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਲਈ, ਅਤੇ, ਉਤਰਜੀਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ, ਚਿਤਵੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਲਈ ਟ੍ਰਸਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਜਿਆ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਤਕਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗੀ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਸਿਰਜਿਆ ਹਿੱਤ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਬਾਲਗ ਹੋ ਜਾਵੇ।

15. ਜੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਇੱਤਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੀ ਬਾਬਤ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਬਤ ਹੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਬਾਬਤ।

16. ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਸਿਰਜਿਆ ਹਿੱਤ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਬਾਬਤ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੂਰਬਲੇ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਲਈ ਚਿਤਵਾਂ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਾਲੇ ਤੇ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹਥ-ਬਦਲੀ ਤੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਊ ਦੀ ਸ਼ਰਤ।

ਅਣਜੰਮੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਇੱਤਕਾਲ।

ਸਦੀਵਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ।

ਉਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇੱਤਕਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 13 ਅਤੇ 14 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇੱਤਕਾਲ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਪੂਰਬਲੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਤੇ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ।

ਸੰਚਣ ਲਈ
ਨਿਦੇਸ਼।

17. (1) ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀਆਂ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਇਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ—

(ੴ) ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਤੋਂ, ਜਾਂ

(ਅ) ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ,

ਵੱਧ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਬੰਧਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਦਤ, ਜਿਸਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਚਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਮੇਰੀ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅੰਤਮ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਘੇੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਦਤ, ਜਿਸਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਚਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੀਤ ਗਈ ਹੋਵੇ।

(2) ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ, ਜੋ—

(i) ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਰਿਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਇੰਤਕਾਲ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰਿਣਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੇ, ਜਾਂ

(ii) ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਜਾਂ ਇੰਤਕਾਲ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਢੁਹੇਈ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਲਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ, ਜਾਂ

(iii) ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੇ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਾਲ ਸੰਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਵੇ;

ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਜਨਤਾ ਦੇ ਛਾਇਦੇ
ਲਈ ਸਦੀਵ ਲਈ
ਇੰਤਕਾਲ।

ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ।

18. ਧਾਰਾ 14, 16 ਅਤੇ 17 ਵਿਚਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਧਰਮ, ਗਿਆਨ, ਵਣਜ, ਸਿਰਤ, ਸੁਰਖਿਆਤਾ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ-ਜਾਤੀ ਲਈ ਫਾਈਦੇਮੰਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਰ ਦੀ ਉਨ੍ਹਤੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

19. ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਕੀਤੇ ਗਿਆਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਉੱਲਿਖਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਥਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਤਤਕਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਰਨੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੇਕਰ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਲਟ ਇਹਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਵਿਆਖਿਆ—ਨਿਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਿੱਤ ਦਾ ਉਪਭੋਗ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁਰਬਲਾ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ

ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸੰਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਭੋਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਇਗਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੱਤ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਜਿੱਥੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੇਕਰ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀਆਂ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਇਗਾਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਹੋਣ ਤੇ ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਹੋਣ ਤੇ ਤੁਰਤ ਉਸਦਾ ਉਪਭੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨ ਹੋਵੇ।

21. ਜਿੱਥੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਹੀ ਜਾਂ ਨ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਆਸਰਿਤ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇਰੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਾਪਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪਵਾਦ—ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਅਧੀਨ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਹੀ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਉਸਦੇ ਉਸ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਕਤੱਬੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਆਸਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੇ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਮੌਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਤ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੌਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸਨੇ ਉਹ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

23. ਜਿੱਥੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਉੱਲਿਖਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਹਾਸਲ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ, ਮੱਧਵਰਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਨ ਰਹਿ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੱਤ ਨਿਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

24. ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਨਿਸਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦਤ ਤੇ ਉਤਰਜੀਵੀ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਠੀਕ ਠੀਕ ਮੁੱਦਤ ਉੱਲਿਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਹਿੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮੱਧਵਰਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ, ਜੇਕਰ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀਆਂ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਇਗਾਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਅਣਜੀ ਮਿਆ -
ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ
ਛਾਇਦੇ ਲਈ
ਇੰਡਕਾਲ ਹੋਣ
ਤੇ, ਕਦ ਨਿਹਿਤ
ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ
ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਸਰਿਤ ਹਿੱਤ।

ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬੇਰਾਂ ਨੂੰ
ਇੰਡਕਾਲ, ਜੋ
ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਮਰ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ।

ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸ-
ਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ
ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਆਸਰਿਤ
ਇੰਡਕਾਲ।

ਨਿਸਚਿਤ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ
ਇੰਡਕਾਲ ਜੋ ਕਿਸੇ
ਅਣ ਉੱਲਿਖਤ
ਮੁੱਦਤ ਤੇ
ਉਤਰਜੀਵੀ ਹੋਣ।

ਚ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਅ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਏ ਅਤੇ ਸ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰਜੀਵੀ ਨੂੰ, ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਏ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅ ਦਾ ਉਤਰਜੀਵੀ ਸ ਹੈ। ਅ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਸ ਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ।

25. ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਤੇ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਿੱਤ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸਫਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਉਹ ਕਪਟਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਢੂਸੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਲਚਵੀ ਜਾਂ ਅਰਥਾਂਵੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਅਣਸਦਾਚਾਰਕ ਜਾਂ ਲੋਕ-ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

ਚ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੴ) ਅ ਨੂੰ ਉ ਇਕ ਫਾਰਮ ਪੱਟੇ ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ 100 ਮੀਲ ਪੈਦਲ ਚਲੇਗਾ। ਪੱਟਾ ਸੁੰਨ ਹੈ।

(ਅ) ਅ ਨੂੰ ਉ 500 ਰੁਪਏ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉ ਦੀ ਧੀ ਏ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਏ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਸੁੰਨ ਹੈ।

(ਇ) ਅ ਨੂੰ ਉ 500 ਰੁਪਏ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਏ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਤਕਾਲ ਸੁੰਨ ਹੈ।

(ਸ) ਉ ਆਪਣੀ ਭਤੀਜੀ ਏ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਸੁੰਨ ਹੈ।

ਪੂਰਵ - ਭਾਵੀ
ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ
ਕਰਨਾ।

26. ਜਿਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਅਰੋਪਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਜੋ ਉਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਸਾਰਵਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਚ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੴ) ਉ 5000 ਰੁਪਏ ਅ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਏ, ਸ ਅਤੇ ਹ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ। ਹ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਏ ਅਤੇ ਸ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਅ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(ਅ) ਉ 5000 ਰੁਪਏ ਅ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਏ, ਸ ਅਤੇ ਹ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ। ਏ, ਸ ਅਤੇ ਹ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਹਾਮਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

27. ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਬੇੜਾ ਉਸ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਨਿਬੇੜਾ ਅਸਫਲ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਬੇੜੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਤੇ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਬੇੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਸਫਲਤਾ ਇੰਤਕਾਲਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਿਤਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਬੇੜੇ ਦੇ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਬੇੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਜੇਕਰ ਪੂਰਬਲਾ ਨਿਬੇੜਾ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਬੇੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਤ

(ੳ) ਉ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਿ ਉ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ 'ਅ' ਅਮਕਾ ਪੱਟਾ ਤਕਾਨੀਲ ਕਰੇਗਾ, ਅ ਨੂੰ ਅਤੇ, ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ, ਏ ਨੂੰ, 500 ਰੁਪਏ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਏ ਦੇ ਹਕ ਵਿੱਚ ਨਿਬੇੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਉ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਜੇ 'ਅ' ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸਦੀ (ਪਤਨੀ ਦੀ) ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰੀ ਸੀ। ਅ ਦੇ ਹਕ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

28. ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਹੋਰ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰੇ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਬੇੜੇ ਧਾਰਾ 10, 12, 21, 22, 23, 24, 25 ਅਤੇ 27 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹਨ।

29. ਅੰਤਮ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਚਿਤਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਬੇੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਤ ਇੰਨ ਬਿਨੈਂ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਤ

ਉ 500 ਰੁਪਏ ਅ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਤੇ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇਸ ਪਰੰਤੁਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅ ਨਾਥਾਲਗ ਮਰ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਏ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ 500 ਰੁਪਏ ਸ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਅ ਜਦ ਕੇਵਲ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਏ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਬੇੜੇ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉੱਲਿਖਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਜਾਂ ਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਦੂਰਵਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ।

ਉੱਤਰ - ਭਾਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਪੂਰਨਾ ਕਰਨਾ।

ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਬੇੜੇ
ਦਾ ਦੁਰਵਰਤੀ
ਨਿਬੇੜੇ ਦੀ
ਨਾਜਾਇਜ਼ਤਾ
ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ
ਨ ਹੋਣਾ।

30. ਜੇ ਦੂਰਵਰਤੀ ਨਿਬੇੜਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਬੇੜੇ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉਦਿੱਕ ਫਾਰਮ ਅਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ, ਅਤੇ, ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੜੀ ਨੂੰ ਨ ਛੱਡੇ ਤਾਂ, ਏਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਅਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫਾਰਮ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਅੰਤਰ-ਸਥਾਪਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਕਿ
ਇਤਕਾਲ ਉੱਲਿਖਤ
ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ
ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਜਾਂ
ਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ
ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ
ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

31. ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇਤਕਾਲ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਇਹ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਲਿਖਤ ਅਨਿਸਚਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੴ) ਉਦਿੱਕ ਫਾਰਮ ਅਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ, ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਜੇ ਅ ਕੋਈ ਨਿਸਚਿਤ ਜੰਗਲ ਕੱਟ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਇਤਕਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਅਉਹ ਜੰਗਲ ਕੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ-ਹਿੱਤ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਉਦਿੱਕ ਫਾਰਮ ਅਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਇਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਅ ਮੁਕੱਰਰ ਅਉਧ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

32. ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸਿਖਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਗਠਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

33. ਜਿੱਥੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇਤਕਾਲ ਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਾਬੇ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨਿਸਚਿਤ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਭੇਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਉਹ ਉਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸਚਿਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

34. ਜਿੱਥੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਇਤਕਾਲ ਤੇ ਮਿਰਜੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਭੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਵੱਜੋਂ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ, ਜਿਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਲਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਣਾ ਉੱਲਿਖਤ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਪਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮਿਥੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਤਨਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਕਪਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦੀ ਕਸਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ
ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ
ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਕਾਰਜ ਦੀ
ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ
ਸ਼ਰਤ ਤੇ
ਇਤਕਾਲ, ਜਦ
ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ
ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ
ਉੱਲਿਖਤ ਨ ਹੋਵੇ।

ਕਾਰਜ ਦੀ
ਪਾਲਣਾ ਦੀ
ਸ਼ਰਤ ਤੇ
ਇਤਕਾਲ, ਜਦ
ਸਮਾਂ ਉੱਲਿਖਤ
ਹੋਵੇ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਉਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਉਲਿਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ, ਜੇ ਉਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਬੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਪਟ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰਤ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚੋਣ

35. (1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, * ਜਿਸਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਭਾਗ ਵੱਜੋਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛਾਇਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਪਿਛਲੇਰੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਛਾਇਦੇ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਗਿਆ ਛਾਇਦਾ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਤ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨ ਹੋਵੇ,

ਫਿਰ ਵੀ,

ਜਿੱਥੇ ਇੱਤਕਾਲ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ, ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰਵੇਂ ਆਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ,

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਤਕਾਲ ਬਦਲ ਲਈ ਹੈ,

ਉੱਥੇ ਨਿਰਾਸ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਭਾਰ ਦੇ ਤਥੇ ਹੀ ਉਹ ਛਾਇਦਾ ਪਰਤੇਗਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦੀ ਛਾਰਮ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮੁੱਲ 800 ਰੁਪਏ ਹੈ । ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹਿੱਬੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਅਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ 1000 ਰੁਪਏ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛਾਰਮ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ । 1000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਿੱਬਾ ਉਸਦਾ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਥੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ 1000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚੋਂ 800 ਰੁਪਏ ਅਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚਲਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨ ਕਿ ਜਿਸਦਾ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਹੈ।

ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਛਾਇਦਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਪਰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਛਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛਾਇਦਾ ਉਸ ਵਿਹਾਰ ਅਧੀਨ

ਚੋਣ ਕਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਲੈ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਅੰਤਮ ਪੂਰਵਵਰਤੀ
ਚਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ
ਅਪਵਾਦ।

ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ, ਜਿਸਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫਾਇਦਾ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਲਕ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਖਾਸ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਉਸੇ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਚੋਣ ਗਠਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਾਕੂਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਤਰਕ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿਨਾਂ ਉਸਦਾ ਉਧੋਗ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਆਸ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਜਿਹੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੰਡਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਿੱਤਬੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤਦ ਹੁੰਦੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉਦੀਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਦਾ ਅ ਨੂੰ ਮੁੰਡਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਭਾਗ ਵੱਜੋਂ ਇਹ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਇੰਕ ਖਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਖਾਣ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸੇਚ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਸੰਪਦਾ ਦੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜੇ ਉਹ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇੰਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਉਸ ਮੁੰਡਤ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਦੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਵਾਜ਼ਬੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਨਿਰਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਤਦ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਨਿਰਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂਦਾ, ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਸਕਤਵਾਨ ਅਥਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ

36. ਕੋਈ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਜਾਂ ਸਬਾਨਕ ਪ੍ਰਥਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕਿਰਾਏ, ਵਾਰਸ਼ਿਕੀਆਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ, ਲਾਭ-ਅੰਸ਼ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਮਿਆਦੀ ਅਦਾਇਗੀਆਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਇੱਤਕਾਲ ਹੋਣ ਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਣਯੋਗ, ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਲਿਖਤ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗਯੋਗ, ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ
ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬੇ
ਤੇ ਮਿਆਦੀ
ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ
ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ।

37. ਜਦੋਂ ਇੱਤਕਾਲ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ, ਵੱਜੋਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਲਗ ਅਲਗ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਬਾਧਾ ਦਾ ਛਾਇਦਾ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਈ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਤਦ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਤਤਸਥਾਨੀ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਪਾਲਣ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤਦ ਜਦੋਂ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਅਲਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਲਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਾਧਾ ਦਾ ਭਾਰ ਸਾਰਵਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧ ਨ ਜਾਵੇ; ਪਰ ਜੇ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਅਲਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਜੇ ਅਲੱਗ ਕਰਨਾ ਬਾਧਾ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰਵਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਪਾਲਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮੰਤੱਵ ਲਈ ਬਾਪ ਦੇਣ :

ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਤੇ
ਬਾਧਾ ਦੇ ਛਾਇਦੇ
ਦੀ ਹਿੱਸੇ-ਵੰਡ।

ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਤੇ ਬਾਧਾ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬੀ ਸੂਚਨਾ ਨ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਪੱਟਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੴ) ਉਦੀਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਜਿਹਾ ਮਕਾਨ ਅ, ਇਹ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁੰਦੇ 30 ਰੂਪਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੇਟੀ ਭੇਡ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਨੇ ਅੱਧਾ ਖਰੀਦ ਧਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁੰਦੇ ਉਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 15 ਰੂਪਏ ਅਨੂੰ, $7\frac{1}{2}$ ਰੂਪਏ ਇਹ ਨੂੰ, ਅਤੇ $7\frac{1}{2}$ ਰੂਪਏ ਸਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਭੇਡ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਅ, ਇਹ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੋ।

(ਅ) ਉਸ ਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਰੇਕ ਘਰ ਸੈਲਾਬ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੰਧ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਦਿਨ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਨਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਟੇ ਦੇ ਨਿਰੰਧਨ ਵੱਜੋਂ ਉਦੀਕ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅ, ਇਹ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ 10 ਦਿਨ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਨਰੇ ਨਿਦੇਸ਼ਾਂ

ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜੇ ਅ ਏ ਅਤੇ ਸ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਣ, ਭੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 10 ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਅ) ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੱਤਕਾਲ

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ ਜੋ ਕੇਵਲ ਭੁੱਲ ਕੁ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ।

38. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਲ ਬਦਲ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਪਿਛੋਂ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ ਵਿੱਚ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਦਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਉ ਜਿਸਦਾ ਪਤੀ ਜੱਦੀ ਵਾਰਸ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹੈਸ਼ੀਅਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਖੇਤ ਜੋ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ, ਅ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨ ਧਾਰਮਕ ਹਨ, ਨ ਦਾਨ-ਆਧਾਰੀ। ਅ ਵਾਜ਼ਬੀ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਉ ਦੇ ਭਰਣ ਪੋਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦਾ ਵੇਰਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉ ਤੋਂ ਖੇਤ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉ ਅਤੇ ਜੱਦੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਇੱਤਕਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

39. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਵਿੱਚੋਂ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਉਨੱਤੀ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਜੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਤਕਾਲ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬਦਲ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨ ਹੀ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

* * * * *

40. ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਵੱਧ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਉਪਭੋਗ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਸੁੱਖ-ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸੁੱਤੰਤਰ ਪਿਛਲੇਗੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਪਭੋਗ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ

ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਅਜੇਹੀ ਬਾਧ ਤੋਂ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਆਇਦੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਾਲ ਉਪਬੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਸੁੱਖ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ,

ਉੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਬਾਧ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬਾਂਬਦਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਬਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਅ ਨੂੰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਉ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਇਦਾ ਨਾਫਜ਼ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ, ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅ ਮੁਆਇਦਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸੇ ਹੋਦ ਤੱਕ ਨਾਫਜ਼ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਹ ਉ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਜਿਥੇ, ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਬਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੀਂ ਸੰਮੱਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਜਾਹਿਰਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇੱਤਕਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੁਨਕਰਲੇਗੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ; ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤਦ ਜਦ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਪਿਛੋਂ ਕਿ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਖਦਾ ਸੀ, ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

42. ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖ ਕੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਇੱਤਕਾਲ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਦ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਇੱਤਕਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ (ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਾਥੇ, ਜੋ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ) ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਦ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੇ ਪਰਤਾਓਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਦਾ ਹੈ।

ਜਾਹਿਰਾ ਮਾਲਕ
ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ।

ਪਹਿਲੇ ਇੱਤਕਾਲ
ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਲੈਣ ਦਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਰੱਖਣ
ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ
ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਅ ਨੂੰ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅ ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਉੱਲਿਖਤ ਸਰਵੇਖਕ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਸਕੇਗਾ। ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੇਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉ ਉਹ ਮਕਾਨ ਦ ਨੂੰ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਤਾਥੇ ਅ ਦੇ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਸਰ ਰਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਕ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਕਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸੀ।

43. ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਪਟ-ਪੂਰਬਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਇੱਤਕਾਲ, ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਤੇ ਅਮਲਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇ ਜਦ ਉਸ ਇੱਤਕਾਲ ਦਾ ਮੁਆਇਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਕਤ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਹੋਦ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਾ-ਬਦਲ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਹੜ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗੀ।

ਅਣ-ਅਖਤਿਆਰਤ
ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ
ਇੱਤਕਾਲ, ਜੋ
ਬਾਦ ਵਿੱਚ
ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ
ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉ, ਇੱਕ ਹਿੱਦੂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਰੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਖੇਤ ਪ, ਨ ਅਤੇ ਪ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਏ ਕੋਲ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ ਖੇਤ ਉ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਬਟਵਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ

ਚ੍ਰਿਸਟਾਂਤ

ਅ ਨੂੰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਉ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਇਦਾ ਨਾਫਜ਼ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ, ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅ ਮੁਆਇਦਾ ਏ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਾਫਜ਼ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਹ ਉ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਜਿਥੋ, ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਬੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੀਂ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਜਾਹਿਰਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇੱਤਕਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੁਨਕਰਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ; ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤਦ ਜਦ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇ, ਇਹ ਨਿਸਚੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਸਤੂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਪਿਛੋਂ ਕਿ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਖਦਾ ਸੀ, ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

42. ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖ ਕੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਇੱਤਕਾਲ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਇੱਤਕਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ (ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਥੇ, ਜੋ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ) ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੇ ਪਰਤਾਓਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਚ੍ਰਿਸਟਾਂਤ

ਉ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਅ ਨੂੰ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅ ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਉੱਲਿਖਤ ਸਰਵੇਖਕ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਸਕੇਗਾ। ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉ ਉਹ ਮਕਾਨ ਦ ਨੂੰ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਤਥੇ ਅ ਦੇ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਸਰ ਰਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਕ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਕਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸੀ।

43. ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਪਟ-ਪੂਰਬਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਇੱਤਕਾਲ, ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਤੇ ਅਮਲਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇ ਜਦ ਉਸ ਇੱਤਕਾਲ ਦਾ ਮੁਆਇਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਕਤ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਾ-ਬਦਲ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਹਫ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗੀ।

ਚ੍ਰਿਸਟਾਂਤ

ਉ, ਇੱਕ ਹਿੱਦੂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਖੇਤ ਧ, ਨ ਅਤੇ ਧ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇ ਕੋਲ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਧ ਖੇਤ ਉ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਬਟਵਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ

ਜਾਹਿਰਾ ਮਾਲਕ
ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ।

ਪਹਿਲੇ ਇੱਤਕਾਲ
ਨੂੰ ਪਰਤਾ ਲੈਣ ਦਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਰੱਖਣ
ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ
ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ।

ਅਣ-ਅਖਤਿਆਰਤ
ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ
ਇੱਤਕਾਲ, ਜੋ
ਬਾਦ ਵਿੱਚ
ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ
ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ।

ਅ ਨੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਉਥਾਰਸ ਵੱਜੋਂ ਪ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਠੀ ਦਾ ਮੁਆਇਦਾ ਵਿਖੜਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਤੇ ਲੋੜ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਪ ਖੇਤ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੇ।

ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ
ਦੁਆਰਾ ਇੰਡਕਾਲ।

44. ਜਿਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਹਿ-ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਮਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਬਾਬਤ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਤੱਕ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਇੰਡਕਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹੋਰ ਸਾਂਝਾ ਜਾਂ ਭਾਗ ਰੂਪ ਉਪਭੋਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਣਵਾਰਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ, ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਰਜਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕੀਤੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਤੇ, ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ।

ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਅਲਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਕਾਨ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਂਝਾ ਜਾਂ ਭਾਗ ਰੂਪ ਉਪਭੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਾਬਦਲ ਸੰਯੁਕਤ
ਇੰਡਕਾਲ।

45. ਜਿਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਬਦਲ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਫੌਂਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਵਾਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਸਮਰੂਪ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਹ ਉਸ ਫੌਂਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਵਾਰ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹਾ ਬਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੌਂਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਜ਼ਮਵਾਰ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਬਦਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿਸਿਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਇਸ ਬਾਬਤ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਸ ਫੌਂਡ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਜ਼ਮਵਾਰ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਵਾਰ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਇਹ ਕਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹਿੱਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਨਿਖੜਵੇਂ ਹਿੱਤ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਦਲ
ਇੰਡਕਾਲ।

46. ਜਿਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਖੜਵੇਂ ਹਿੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਦਲ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਿਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਨ ਉੱਥੇ ਬਦਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਨ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਨ ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ਾਂ

(ੳ) ਮੌਜ਼ਾ ਸੂਲਤਾਨ ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਉਥੋਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਪੋ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਏ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰੇਕ ਚੌਥੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਮੌਜ਼ੇ ਦੇ ਅਠਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਵਾਟਾਦਰਾ ਮੌਜ਼ਾ ਲਾਲਪੁਰਾ ਦੇ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਕਗਰ ਨ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ, ਉਥੇ ਲਾਲਪੁਰੇ

ਵਿਚ ਅਠਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਤੇ ਅ ਅਤੇ ਏ ਹਰੇਕ ਉਸ ਮੌਜੂਦੇ ਵਿੱਚ ਸੋਲ੍ਹਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(ਅ) ਉ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਤਗਲੀ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ, ਅਤੇ ਅ ਅਤੇ ਏ ਉੱਤਰਭੋਗ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਉਸ ਮੌਜੂਦੇ $\frac{1}{3}$ 1,000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉ ਦੇ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਦਾ ਮੁੱਲ 600 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਭੋਗ ਦਾ 400 ਰੁਪਏ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉ ਖਰੀਦ ਧਨ ਵਿੱਚੋਂ 600 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਅ ਅਤੇ ਏ 400 ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

47. ਜਿਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਈ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ $\frac{1}{3}$ ਦਿਹ ਉੱਲਿਖਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਤਕਾਲ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਤਕਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਤਕਾਲਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਕਿ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ, ਉਥੇ ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ, ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਥੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਅਠਪਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਉ, ਜੋ ਅੱਠ ਆਨੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਅ ਅਤੇ ਏ, ਜੋ ਹਰਿਕ ਚਾਰ ਚਾਰ ਆਨੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਉਸ ਮੌਜੂਦੇ ਦਾ ਦੇ ਆਨੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਉੱਲਿਖਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਇੱਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਤਕਾਲ $\frac{1}{3}$ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਨੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਏ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਅੱਧੇ ਆਨੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

48. ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਜੇ ਜਾਣੇ ਤਾਤਪਰਜਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਉਥੇ ਮਗਰੋਂ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਪਹਿਲੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਆਇਦਾ ਜਾਂ ਗਾਬਵਾਂ ਹੱਕ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਜੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹੋਵੇਗਾ।

49. ਜਿਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾ-ਬਦਲ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਅੱਗ ਦੁਆਰਾ ਹਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਹੁੱਧ ਬੀਮਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੋੜ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਧਨ, ਜੋ ਇੱਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗ, ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਲਾਗਿਆ ਜਾਵੇ।

50. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਇਆ

ਸਾਂਝੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ।

ਇੱਤਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਜੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗੋਤ।

ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਨਾਕਸ ਹੱਕ ਅਧੀਨ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਦਭਾਵ ਪੂਰਬਕ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਰਾਇਆ।

ਜਾਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਦਾ।

ਵਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਅ ਨੂੰ ਉ ਇੱਕ ਖੇਤ 50 ਰੁਪਏ ਪੱਟੇ ਤੇ ਇੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਖੇਤ ਦੋ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨ ਰਖਣ ਕਰ ਕੇ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਉ ਨੂੰ ਲਗਾਨ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਗਾਨ ਨਾਲ ਭਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਨਾਕਸ ਹੱਕਾਂ
ਅਧੀਨ ਸਦਭਾਵ
ਪੂਰਬਕ ਧਾਰਕਾਂ
ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ
ਗਈ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ
ਤਰੱਕੀ।

51. ਜਦ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕਤੱਈ ਤੌਰ ਤੇ ਹੱਕ ਹੈ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਚੰਗੇਗਾ ਹੱਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਤੋਂ ਬੇਦਬਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਬੇਦਬਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋੜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀਤੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਵਾਏ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲਿਹਾਜ਼, ਅਜਿਹੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ, ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਤਦ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਤੇ ਵੇਰਵੇ।

ਅਜਿਹੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਾਰੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰੁਕਮ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਬੇਦਬਲੀ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂ ਬੀਜੀਆਂ ਹੋਣ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਉੱਥੋਂ ਬੇਦਬਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਉੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ, ਤਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਬੇਰੋਕ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਬੰਧੀ
ਦਾਵਾ ਲੰਬਤ ਹੁੰਦੇ
ਹੋਏ ਉਸ ਦਾ
ਇੰਤਕਾਲ।

52. ਜੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਅਖਤਿਆਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ, ਜੋ ਗਠਜੋੜ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਧੇ ਅਤੇ ਉੱਲਿਖਤ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁੱਛ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਲੰਬਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਤੇ, ਜੋ ਉਹ ਲਾਏ, ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਲੰਬਤ ਹੋਣਾ ਸਕਤਵਾਨ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜੀ-ਦਾਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਅੰਤਰੀ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਦ ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅੰਤਮ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਤਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਇਜ਼ਗ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਗੁਜਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਹਸਲ ਹੋਣਯੋਗ ਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

53. (1) ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹਰਿਕ ਇੰਡਕਾਲ ਜੋ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸਫਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਇਗਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਸੁਨਕਰਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਫਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਦੇਰੀ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਾਬਦਲ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁਹਫ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਦਿਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਤਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ।

ਉਹ ਦਾਵਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਲੈਣਦਾਰ (ਜਿਸ ਸਬਦ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਇਜ਼ਰਾ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾ ਨ) ਨੇ ਕਿਸੇ ਇੰਡਕਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੁਨ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸਫਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਇਗਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿਤ ਜਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹਰਿਕ ਇੰਡਕਾਲ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਕਪਟ ਕਰਨ ਦੇ ਇਗਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾ-ਬਦਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਸੁਨ-ਕਰਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਲਈ, ਬਿਨਾ-ਬਦਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਇੰਡਕਾਲ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਪਟ ਕਰਨ ਦੇ ਇਗਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਾਬਦਲ ਇੰਡਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

53ਓ. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਬਾਬਦਲ ਮੰਤਿਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਇੰਡਕਾਲ ਨੂੰ ਗਠਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਬੰਧਨ ਵਾਜ਼ਬੀ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਨਿਸਚੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ,

ਅਤੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇ, ਮੁਆਇਦੇ ਦੇ ਭਾਗ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਮੁਆਇਦੇ ਦੇ ਭਾਗ ਰੂਪ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਖੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੁਆਇਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਹਜ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਅਤੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਮੁਆਇਦੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਗ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਾਮੰਦ ਹੈ।

ਉੱਥੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਇੰਡਕਾਲ ਤਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ

ਕਪਟ-ਪੂਰਨ ਇੰਡਕਾਲ।

ਭਾਗ ਰੂਪ ਪਾਲਣ।

ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਜਿਸਦਾ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂ ਚਾਲੂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਮੁਆਇਦੇ ਦੇ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਹੈ, ਨਾਫਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਵਰਜਤ ਹੋਵੇਗਾ;

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਅਜਿਹੇ ਥਾਬਦਲ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਆਇਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਰੂਪ ਪਾਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਧਿਆਏ III

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਕਰੀਆਂ ਬਾਰੇ

'ਵਿਕਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

54. "ਵਿਕਰੀ", ਕੀਮਤ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸਦਾ ਕੁਝ ਭਾਗ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਭਾਗ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਵਿਕਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਇੰਡਕਾਲ, ਇੱਕ ਸੌ ਰੂਪਏ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦੀ ਮੂਰਤ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤਰ-ਭੇਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਮੂਰਤ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸੌ ਰੂਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦੀ ਮੂਰਤ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਇੰਡਕਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਮੂਰਤ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਤਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਖਰੀਦਾਰ ਦਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਦੇਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਦਾ ਹੈ।

ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਆਇਦਾ।

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮੁਆਇਦਾ ਇਹ ਮੁਆਇਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਪਿਛੋਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੈਅ ਹੋਈਆਂ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ਆਪਣੇ ਅਪ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਉਸਤੇ ਕੋਈ ਭਾਰ ਸਿਰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਖਰੀਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

55. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਖਰੀਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :—

(1) ਵਿਕਰੇਤਾ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ—

(ੳ) ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਠਕਸ ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਪਤਾ ਖਰੀਦਾਰ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਾ ਸਕਦਾ;

(ਅ) ਖਰੀਦਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੀਖਿਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ;

(ੳ) ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਹੱਕ ਬਾਰੇ ਖਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਬਾਰੇ ਸੁਸੰਗਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵੇ ;

(ਸ) ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹੱਦ-ਬਦਲੀ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਉਚਿਤ ਲਿਖਤ ਤਕਮੀਲ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਖਰੀਦਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਤੇ ਉਹ ਲਿਖਤ ਤਕਮੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ;

(ਹ) ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੁਆਇਦੇ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਰੋਖੇ ਜਿੱਨੀ ਇੱਕ ਭੌਂ ਕ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿਆਲੁਪ ਵਾਲਾ ਮਾਲਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਖਦਾ ;

(ਕ) ਅਜਿਹਾ ਲੋੜੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਹ ਨਿਦੇਸ਼ਤ ਕਰੇ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ;

(ਖ) ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਦੇਣਯੋਗ ਉਤਪਨ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕ-ਭਾਰ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਰ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰੇ, ਅਤੇ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਸੂਰਤ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਕਰੇ।

(2) ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਰੀਦਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜੋ ਹਿੱਤ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਇੱਤਕਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ :

ਪੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਕ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਖਰੀਦਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅੜਚਨ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦਾ ਛਾਇਦਾ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀ ਇਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਉਹ ਹਿੱਤ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਖਰੀਦ ਧਨ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ :

ਪਰੰਤੂ (ੳ) ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵਿਸ਼ਟ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ, (ਅ) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਖਰੀਦਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਰ (ੳ) ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਅਤੇ (ਅ) ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਖਰੀਦਾਰ, ਖਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਹੀ ਕੀ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਹਰਿਕ ਵਾਜ਼ਬੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੇ, ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹੀ ਨਕਲਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟੂਕ੍ਰਾਂ ਜੋ ਉਹ ਲੋੜੇ, ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ; ਅਤੇ ਮਧਵਰਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਖਰੀਦਾਰ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅੱਵਸ਼ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਲਮਨਸੂਬੇ ਅਤੇ ਰੂਪ-ਵਿਗਾੜ ਰਹਿਤ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇਗਾ।

(4) ਵਿਕਰੇਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ—

(ੳ) ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਦ ਤੱਕ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ;

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਾਰੇ ਖਰੀਦ-ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਖਰੀਦ-ਧਨ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਣ-ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਬਾਕੀ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਜਦ ਕਬਜ਼ਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਭਾਗ ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ, ਖਰੀਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲ ਤੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਜਾਂ ਖਰੀਦ-ਧਨ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਭਾਰ ਦਾ।

(5) ਖਰੀਦਾਰ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਕਿ—

(ੳ) ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਬਾਬੂਤ ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਾਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਪਾਸ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ;

(ਅ) ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੁੰਬਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਉਹ ਨਿਦੇਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਰੀਦ-ਧਨ ਅਦਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ; ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਰਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਖਰੀਦਾਰ, ਖਰੀਦ-ਧਨ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖੀ ਰਥ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ;

(੯) ਜਿਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਾਸ, ਹਾਨੀ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਜਿਹੜੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਤ ਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹਾਨ, ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇ ;

(੧੦) ਜਿਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਖਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ-ਭਾਰ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਜੋ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਗਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵੇਚੀ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਮੂਲ-ਧਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰੇ।

(6) ਖਰੀਦਾਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ—

(੧੧) ਜਿਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਉਸਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਜਾ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ;

(੧੨) ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਕਿਸੇ ਖਰੀਦ-ਧਨ ਦੀ ਉਸ ਰਕਮ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਖਰੀਦਾਰ ਨੇ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ, ਅਤੇ ਜਦ ਉਹ ਹਵਾਲਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਆਨੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੰਢਨ ਲਈ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਵਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦਾ ਵੀ, ਭਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਪਾਉਣ ਦਾ।

ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪੈਰਾ (੧) ਖੰਡ (੩), ਅਤੇ ਪੈਰਾ (੫), ਖੰਡ (੬) ਵਿੱਚ ਸਿਕਰ ਹੈ, ਕਪਟ-ਪੂਰਨ ਹੈ।

56. ਜੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਖਰੀਦਾਰ ਰਹਿਨ-ਗਿਣਾਂ ਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਰਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਬਾਬਦਲ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇ।

ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਗਾਂ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ

57. (੩) ਜਿਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਗ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਇਜ਼ਤਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ

ਬਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣਾ।

ਪ੍ਰਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ

ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਦਰਬਾਸਤ ਤੇ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਤਾਂ—

(1) ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਭਾਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਜਾਂ ਮਾਹਵਾਰ ਰਕਮ, ਜਾਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੈਅ ਕਰਨਯੋਗ ਹਿੱਤ ਤੇ ਭਾਰਿਤ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨੀਂ ਰਕਮ, ਜਿੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੇ ਕਿ ਕੋਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਭਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣਾਂ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਉਸ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ; ਅਤੇ

(2) ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਭਾਰਿਤ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਪ੍ਰਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਰਕਮ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।

ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਉਨੀਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਚੇਤ ਹੋਰ ਖਰਚੇ, ਇਖਰਾਜਾਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਲਈ, ਅਤੇ ਲੱਗੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਚੇਤ ਖਰਚ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਮੁਦਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਭਾਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾ (ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਕਲਮਬੰਧ ਕਰੇਗੀ) ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਠੀਕ ਨ ਸਮਝੇ ਕਿ ਜਿਆਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਕਮ ਲੋੜੀ ਜਾਵੇ।

(ਅ) ਤਦ ਅਦਾਲਤ, ਜੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਤਾਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਪਿਛੋਂ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਸੂਰਤ ਦੇ, ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸੁਚਨਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਜੋ ਕਲਮਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਰ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਹਥ-ਬਦਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਲਾ ਧਨ ਰਖੀ ਰਖਣ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਵਜੋਂ ਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।

(ਥ) ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਲੇ ਉਸ ਧਨ ਜਾਂ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਹੱਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਮੂਲ ਧਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਮਦਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਫੰਡ ਬਾਰੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।

(ਸ) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਐਲਾਨ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਡਿਗਰੀ ਹੋਵੇ।

(ਹ) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ‘‘ਅਦਾਲਤ’’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ (1) ਆਪਣੀ ਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਰੰਭਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (2) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਸਥਿਤ ਹੈ, (3) ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਹੋਣਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ।

ਅਧਿਆਏ IV

ਅਚੁਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਬਾਰੇ

58. (ੳ) ਰਹਿਨ ਉਲਿਖਤ ਅਚੁਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਉਹ ਇਤਕਾਲ ਹੈ ਜੋ ਉਧਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ, ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖਤ ਰਿਣ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬਾਨ ਦੇ ਪਾਲਣ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਾਇਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਤਕਾਲਕਾਰ ਰਹਿਨਕਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਰਹਿਨਦਾਰ ; ਮੂਲ ਧਨ ਅਤੇ ਵਿਆਜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤਤਸਮੇਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਹਿਨ-ਧਨ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਲਿਖਤ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਹਿਨ-ਨਾਮਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨਧਨ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੁਆਇਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵੱਟਕ ਨੂੰ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਰਹਿਨਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਵੇ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਸਾਦਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ੳ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ—

ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਿ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਿਸੇ ਨਿਸਚਿਤ ਤਰੀਕ ਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕੱਤਈ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਂ

ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਸੁਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ,

ਉੱਥੇ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਸ਼ਰਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਸ਼ਰਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰ ਰਹਿਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਤਾਤਪਰਜਤ ਹੈ।

(ਸ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿਨਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ

‘‘ਰਹਿਨ’’,
‘‘ਰਹਿਨਕਾਰ’’,
‘‘ਰਹਿਨਦਾਰ’’,
‘‘ਰਹਿਨਧਨ’’,
ਅਤੇ ‘‘ਰਹਿਨ-ਨਾਮਾ’’ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ।

ਸ਼ਰਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ।

ਫਲ-ਉਪਤੇ ਰਾਹੀਂ ਰਹਿਨ।

ਰੱਖੀ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਰਹਿਨਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਭਾਗ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਭਾਗ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਨਮਿਤੇ, ਉਥੋਂ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਫਲ ਉਪਭੋਗ ਰਹਿਨ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਫਲ ਉਪਭੋਗੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਹਿਨ।

(ਹ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨਧਨ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਨਿਸਚਿਤ ਤਰੀਕ ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਕਤਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਰ ਇਸ ਪਰੰਤੂਕ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿਨਧਨ ਦੀ ਕਰਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਹਿਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੱਕ-ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ
ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ
ਰਹਿਨ।

(ਕ) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਨਗਰਾਂ ਅਰਥਾਤ, ਕਲਕਤਾ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਗਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਉਲਿਖਤ ਕਰੇ, ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਸੀਕਿਊਰਟੀ ਸਿਰਜਨ ਦੇ ਇਗਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਲੈਣਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਹੱਕ-ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ।

(ਖ) ਜੋ ਰਹਿਨ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ, ਸਰਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ, ਫਲ-ਉਪਭੋਗ ਰਹਿਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਹਿਨ, ਜਾਂ ਹੱਕ-ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰਹਿਨ ਕਦ ਹੱਥ
ਬਦਲੀ ਪੱਤਰ
ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਣਾ ਹੈ।

59. ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੂਲ ਧਨ ਇਕ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਹੱਕ ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਰਹਿਨ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੂਲ ਧਨ ਇਕ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਰਹਿਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਂਗ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ (ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਿਵਾਏ) ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

* * * * *

59-ਓ. ਜੇਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਨ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿਉੱਤਪੁੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ
ਦਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ।

60. ਮੂਲਧਨ ਦੇ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਰਹਿਨਕਾਰ, ਰਹਿਨਧਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੋਂ ਲੋੜੇ ਕਿ ਉਹ (ੳ) ਰਹਿਨ-ਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੇ ਜੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, (ਅ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦਾ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੇ, ਅਤੇ (ਇ) ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚ ਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਨੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ, ਮੁੜ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰੇ, ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨੋਤ ਤਕਮੀਲ ਕਰੇ ਅਤੇ (ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਉੱਥੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਾਵੇ ਕਿ ਜੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਲਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤਦ ਜਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਇਤ ਦੀ ਛਿਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਨ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਇਸ ਆਸੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਬਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਜੋ ਮੂਲਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਿਯਤ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਜ਼ਬੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਿਤ-ਬੱਧ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਰਹਿਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਭਾਗ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਸੂਰਤ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੇ, ਜਾਂ, ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹਿਨਦਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਰਹਿਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਹਿਸਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਅਰਜਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

60ਅ. (1) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੇ ਉਹ ਮੁੜ-ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਾਉਣਾ ਲੋੜਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੋਂ ਲੋੜ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਨੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨਿਦੇਸ਼ਤ ਕਰੇ, ਰਹਿਨ-ਰਿਣ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰੇ ; ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੌਂਪਣ ਅਤੇ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਮੱਧਵਰਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਰਕ ਦੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਉਪਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਰਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਰਕ ਦੀ ਮੰਗ ਉਤਰਵਰਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰਕ ਦੀ ਮੰਗ ਉਪਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

60ਅ. ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚ ਤੇ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ

ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ।

ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਅਨੱਧ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਧ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ

ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਉਣ
ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਦੇ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਇਖਰਾਜਾਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਕੇ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਜੋ ਹੱਕ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬੀ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਜਾਂ ਸਾਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟੂਕ੍ਰਾਂ ਲਵੇ।

ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ
ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਰਹਿਨ
ਛੁੜਾਉਣ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ।

ਫਲ-ਉਪਭੋਗੀ
ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ
ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਨਰ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ।

61. ਉਹ ਰਹਿਨਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਹਿਨ ਇੱਕੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਤਕਮੀਲ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਹਿਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਾ ਮੂਲਧਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਰਹਿਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਹਿਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕਠੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

62. ਫਲ-ਉਪਭੋਗ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਰਹਿਨਨਮਾ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ, ਜੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ,-

(ੴ) ਜਿਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਤਦ ਜਦ ਅਜਿਹੇ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ;

(ਅ) ਜਿਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੇ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਤਦ ਜਦ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਅਉਧ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ), ਗੁਜਰ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਧਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਰਕਮ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਬੰਧਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦੇਵੇ।

ਰਹਿਨ - ਕੀਤੀ
ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ
ਵਾਧਾ।

ਮੰਡਕਿਲ ਮਲਕੀਅਤ
ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ
ਅਰਜਤ ਵਾਧਾ।

63. ਜਿਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਿਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਾਧਾ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚ ਤੇ ਅਰਜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਾਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਪਭੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਰਹਿਨਕਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਜਤ ਕਰਨ ਦਾ ਖਰਚ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਵੱਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਪਭੋਗ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਧਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਅਰਜਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨਾਸ਼, ਜ਼ਬਤੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਖਰਚ ਮੂਲਧਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਸੇ ਦਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਜੋ ਮੂਲ-ਧਨ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਦਰ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੌ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਤਮ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਿਥੇ ਰਹਿਨ ਫਲ-ਉਪਭੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚ ਤੇ ਅਰਜਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚੇ ਗਏ ਧਨ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਵਿਆਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਮੁਜਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

63ਓ.(1) ਜਿਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ, ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਤੇ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ; ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ, ਸਿਵਾਏ ਕੇਵਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਤ ਸੂਰਤ ਦੇ, ਕੇਵਲ ਉਸਦਾ ਖਰਚ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ।

(2) ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨਾਜ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਹਿਡੁਜ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਨੂੰ ਨਾ-ਕਾਫੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ-ਮੇਵਕ ਜਾਂ ਲੋਕ-ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਥੇ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਖਰਚ ਮੁਲਧਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸੇ ਦਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਜੋ ਮੁਲਧਨ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਦਰ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉੱਥੇ ਨੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਂਕੜਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਾਸਲ ਹੋਏ ਲਾਭ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

64. ਜਿਥੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਪੱਟਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਸ ਪੱਟੇ ਦਾ ਨਵਿਆਉਣ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ, ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਤੇ ਨਵੇਂ ਪੱਟੇ ਦਾ ਡਾਇਦਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ।

ਰਹਿਨ ਕੀਤੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਨਵਿਆਉਣ।

65. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨਾਲ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,—

ਰਹਿਨ ਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਥਾਤੇ ਮੁਆਇਦੇ।

(ਉ) ਕਿ ਉਹ ਹਿੱਤ, ਜੋ ਰਹਿਨਕਾਰ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਇਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ;

(ਅ) ਕਿ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਜੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦਾ ਉਸ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਕ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਈਗਾ।

(ਇ) ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਖਰਚੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ ;

(ਸ) ਅਤੇ, ਜਿਥੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਪੱਟਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਕਿ ਰਹਿਨ ਦੇ ਅੰਭ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਸ ਪੱਟੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਕਿਰਮਿਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੁਆਇਦਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ

ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜੇ ਪੱਟਾ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਨਵਿਆਏ ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਅਣਾਇਗੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਦੇ ਅਪਾਲਣ ਕਾਰਨ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਭ ਕਲੇਮਾਂ ਲਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੀ ਹਾਨ-ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ;

(ਹ) ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਦੂਜਾ ਜਾਂ ਉੱਤਰਵਰਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਹਰੇਕ ਪੂਰਬਲੇ ਭਾਰ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੇਣਯੋਗ ਉਤਪਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਆਜ ਜਿਵੇਂ ਅਤੇ ਜਦ ਉਹ ਦੇਣ-ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੂਰਬਲੇ ਪ੍ਰਭਾਰ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਮੂਲਧਨ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਰੇਗਾ;

* * * * *

ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਦਾ ਛਾਇਦਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਤ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਗ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇ।

ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੀ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

65ਓ. (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਥੇ, ਜਦ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਪੂਰਨ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੱਟੇ ਦੇਵੇ, ਜਿਹੜੇ ਪੱਟੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ।

(2) (ਉ) ਹਰਿਕ ਅਜਿਹਾ ਪੱਟਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਹਰਿਕ ਅਜਿਹੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਉਹ ਸਰਬੋਤਮ ਕਿਰਾਇਆ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਵਾਸਥੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਬਚਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਪੇਸ਼ਗਰੀ ਅਦਾਇਗੀ-ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਇ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪੱਟੇ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਕਵੇਨੈਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਜ) ਹਰਿਕ ਅਜਿਹਾ ਪੱਟਾ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਦ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਹ) ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪੱਟੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਿਸੇ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਸ ਭੇਂ ਜਿਸ ਤੇ ਉਹ ਖੜੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨੋਂ, ਅਤੇ ਪੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਵੇਨੈਟ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦਰਜ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ਤਦ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਹਿਨ-ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲਟ ਇਗਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ-ਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਵਿਸਤਰਿਤ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ, ਸਭ ਅਨੁਸਾਰਤੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਸਹਿਤ

ਅਮਲਸੀਲ ਹੋਣਗੇ, ਮਾਣੇ ਅਜਿਹੇ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ।

66. ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਕਾਰ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇਣ ਲਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ; ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ ਨਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਨਾ-ਕਾਫ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਆਖਿਆ—ਜੇਕਰ ਰਹਿਨ ਤੇ ਤਤਸਮੇਂ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਨਾਲੋਂ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਵੱਧ ਨ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਡਿਊਚਾ, ਜਾਂ ਡਿਊਚੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਨਾ-ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

67. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਨੁਹੰਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨ-ਧਨ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਡਿਗਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਬੰਧਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਡਿਗਰੀ ਕਿ ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕਤੱਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਹ ਡਿਗਰੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਹਾਸਲ ਕਰੇ।

ਇਹ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਿ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਛੁੜਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕਤੱਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਤ ਹੋਵੇਗਾ ਡਕਬੰਦੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ—

(ੳ) ਸ਼ਰਤੀ ਵਿਕਰੀ ਵਾਲੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ ਅਧੀਨ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਡਕਬੰਦੀ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਡਕਬੰਦੀ ਲਈ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਡਲ-ਉਪਭੋਗੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤੀ ਵਿਕਰੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ; ਜਾਂ

(ਅ) ਉਸ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਟ੍ਰਸਟੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਡਕਬੰਦੀ ਲਈ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ; ਜਾਂ

(ਇ) ਰੇਲਵੇ, ਨਹਿਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਰਕ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਹਿੱਤ-ਬੱਧ ਹੈ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਡਕਬੰਦੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ; ਜਾਂ

(ਸ) ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੇ ਕੇਵਲ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ-ਬੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕੇਵਲ ਤਤਸਥਾਨੀ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਹਿਨਦਾਰਾ ਨੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਲਗ ਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।

ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਕਾਰ
ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਆ
ਕਰਨਾ।

ਛਕਬੰਦੀ ਜਾਂ
ਵਿਕਰੀ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ।

ਕਈ ਰਹਿਨਾਂ ਤੇ
ਇਕੋ ਦਾਵਾ ਕਰਨ
ਲਈ ਰਹਿਨਦਾਰ
ਕਦ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ।

ਰਹਿਨ ਧਨ ਲਈ
ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ।

67. ਉ. ਜੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਕਮੀਲੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਹਿਨ
ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰੇਕ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਇੱਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਹਿਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੇ ਅਜਿਹੀ
ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ
ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਰਹਿਨਾਂ ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਰਹਿਨ-ਧਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾਵਾ
ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

68. (1) ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਰਹਿਨ ਧਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ-ਲਿਖੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ
ਵਿੱਚ ਹੈ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਅਰਥਾਤ :—

(ਉ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕਰਦਾ
ਹੈ ;

(ਅ) ਜਿੱਥੇ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਭਾਗ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ਜਾਂ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਨਾ-ਕਾਫੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ
ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨੀ ਹੋਰ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਦੇਣ ਦਾ, ਜਿੰਨੀ ਨਾਲ ਸਾਰੀ
ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਕਾਫੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਵਾਜ਼ਥੀ ਅਵਸਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ
ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ;

(ਇ) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਤੋਂ
ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵੱਜੋਂ ਵਾਂਝਿਆ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ;

(ਸ) ਜਿੱਥੇ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ
ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਹਿਨਕਾਰ
ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਆਲੂ ਹੱਕ ਅਧੀਨ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ
ਖਲਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ :

ਪੰਚੂ, ਪੰਡ (ੳ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਤੇ ਰਹਿਨ-ਧਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪੰਡ (ੳ) ਜਾਂ ਪੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਜਦ ਤੱਕ ਰਹਿਨਦਾਰ ਆਪਣੀ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਅਤੇ,
ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮੁੜ-ਇੱਤਕਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੱਦਾ, ਦਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ
ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਮੁਆਇਦਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ,
ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਦ ਤੱਕ ਲਈ ਰੋਕ ਸਕੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਰਹਿਨ-ਦਾਰ ਰਹਿਨ
ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਕੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਉਪਲਬਧ
ਚਾਰਜ਼ੇਈਆਂ ਮੁਕਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।

69. (1) ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਰਹਿਨ ਧਨ
ਦੀ, ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਾਖਲਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ

ਵਿਕਰੀ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ ਕਦ

ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ, ਇਸ ਪਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਵੇਚ ਦੇਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੇਠ-ਲਿਖੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਅਰਥਾਤ :—

ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(੩) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਹਿਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਨ ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਤੇ ਨ ਹੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਂ ਬੋਧੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਮਿਤ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਉਲਿਖਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਸਲ, ਸੰਪਰਦਾਇ, ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਸ੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ;

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਾਖਲਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਰਹਿਨਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ;

(੬) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਾਖਲਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਰਹਿਨ-ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਰਹਿਨ-ਨਾਮੇ ਦੀ ਤਕਮੀਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਨਗਰ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੀ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨਮਿਤ ਉਲਿਖਤ ਕਰੇ।

(2) ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦ ਤੱਕ—

(੩) ਮੂਲ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲੋੜਨ ਵਾਲੇ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਰਹਿਨਦਾਰ, ਜਾਂ ਕਈ ਰਹਿਨਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੇ ਨ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਮੂਲ ਧਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਾਮੀਲ ਪਿੱਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਕੋਤਾਂਧੀ ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ; ਜਾਂ

(ਅ) ਰਹਿਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਵਿਆਜ ਜਿਸ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇ, ਬਕਾਇਆ ਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਣ-ਅਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਜਦ ਵਿਕਰੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਦ ਭਰੀਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੂਰਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿ ਯੋਗ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰਵੇਂ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਬੇਕਾਇਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ; ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਣ-ਅਖਤਿਆਰਤ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਬੇਕਾਇਦਾ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਚਾਗਜੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਜੋ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੂਰਬਲੇ ਪ੍ਰਭਾਤਾਂ ਦੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਨਿਸਤਾਰੇ ਪਿੱਛੋਂ, ਵਿਕਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਪੂਰਬਲੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਰਕਮ ਧਾਰਾ 57 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਈਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ, ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਅਨੁਸੰਗਕ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ, ਭਾਰਾਂ ਅਤੇ

ਇਖਰਾਜਾਤ ਦੀ ਅਦਾਈਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ; ਅਤੇ ਦੂਜੇ, ਰਹਿਨ ਧਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਰ ਧਨ ਦੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਸਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਟ੍ਰਸਟ ਵੱਜੋਂ ਰੱਖੇਗਾ ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵੱਟਕ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

* * * * *

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 69 ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ 1882 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਗੀਸੀਵਰ ਦੀ
ਨਿਯੁਕਤੀ।

69. ਉ. (1) ਧਾਰਾ 69 ਅਧੀਨ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਥੇ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਗੀਸੀਵਰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਨਮਿਤ-ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਉਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰਹਿਨਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗੀਸੀਵਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਾਮੰਦ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਜੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਰਜਾਮੰਦ ਨ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਰਹਿਨਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ ; ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੀਸੀਵਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਦਰਸ਼ਾਸਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੀਸੀਵਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਜੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਨਾਂ ਦੇ ਨਮਿਤ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਦੋਹਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਦਰਸ਼ਾਸਤ ਤੇ ਅਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਨ ਦਸੇ ਜਾਣ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਗੀਸੀਵਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤਾ ਗੀਸੀਵਰ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਏਜੰਟ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗੀਸੀਵਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀਆਂ ਲਈ ਰਹਿਨਕਾਰ ਵਾਹਦ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਤਦ ਜਦ ਰਹਿਨ-ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਦ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀਆਂ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੀ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਮਦਾਖਲਤ ਕਾਰਨ ਨ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ।

(4) ਗੀਸੀਵਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ ਦੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਗੀਸੀਵਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਹਿਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਤੱਕ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮੰਗ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਜਾਂ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ, ਦਾਵੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇਜ਼ਗਾ ਕਰਾ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ, ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ।

(5) ਰੀਸੀਵਰ ਨੂੰ ਧਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਰੀਸੀਵਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(6) ਰੀਸੀਵਰ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਧਨ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਲਈ ਅਤੇ ਰੀਸੀਵਰ ਵੱਜੋਂ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ, ਭਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਖਰਾਜਾਤ ਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਧਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਕਮ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕੜਾ ਤੋਂ ਨ ਵੱਧਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਰ ਨਾਲ, ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉੱਲਿਖਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਦਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੁੱਚੀ ਰਕਮ ਤੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕੜਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਦਰ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਰਖਾਸਤ ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਹੱਥ ਲਵੇ।

(7) ਜੇ ਰੀਸੀਵਰ ਨੂੰ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ, ਜੇ ਬੀਮੇਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਹਾਨ ਜਾਂ ਅੱਗ ਦੁਆਰਾ ਠੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਹੁੱਧ, ਉਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੇ ਉਸਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਾਈ ਰੱਖੇਗਾ।

(8) ਬੀਮਾ ਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਬਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਥੇ, ਰੀਸੀਵਰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਧਨ ਨੂੰ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ :—

(i) ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਰਾਇਆਂ, ਟੈਕਸਾਂ, ਜਾਮੀਨੀ ਮਾਲਿਆ, ~~ਟੈਕਸ~~, ~~ਮਾਲਿਆ~~, ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਸਰਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਦੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ;

(ii) ਜਿਸ ਰਹਿਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਹ ਰੀਸੀਵਰ ਹੈ, ਉਸ ਰਹਿਨ ਤੇ ਅਗੇਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਰਕਮਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੂਲ ਰਕਮਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ;

(iii) ਆਪਣੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਹਿਨਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਅੱਗ, ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀਮਿਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਦੇਸ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਮੁੰਬਤਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਖਰਚ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ;

(iv) ਰਹਿਨ ਅਧੀਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ;

(v) ਮੂਲ ਧਨ ਦੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਿਸਤਾਰੇ ਵੱਲ, ਜੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ;

ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਧਨ ਦੀ ਬਾਬੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਜੇ ਰੀਸੀਵਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਮਦਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਰੀਸੀਵਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹੋਰਵੇਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(9) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ਤਦ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਹਿਨ-ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਗਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ; ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ (8) ਤੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਭਲ ਹਨ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ-ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਵਿਸਤਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸੰਗਤੀਆਂ, ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਸਮੇਤ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ ਮਾਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ।

(10) ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਵਾਲ ਤੇ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਠਨਾਈ ਜਾਂ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਰਸਰੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ, ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਨਿਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ-ਬੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਯੋਗ ਸਮੱਝੇ, ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਨਕਲ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਹਾਰਿਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਖਰਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

(11) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ‘‘ਅਦਾਲਤ’’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਰਹਿਨ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੁੰਦੀ।

ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ
ਵਾਧਾ। 70. ਜੇ ਰਹਿਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਪਿੱਛੋਂ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਹਿਨਦਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਲਹੋਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੳ) ਉ, ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਖੇਤ ਅ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਖੇਤ ਜਲ-ਦਿੱਤ ਨਾਲ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ, ਅ ਇਸ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(ਅ) ਉ, ਇਮਾਰਤੀ ਭੋਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਲਾਟ ਅ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਪਲਾਟ ਤੇ ਮਕਾਨ ਖੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਅ ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਕਾਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

71. ਜਦ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਪੱਟਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸ ਪੱਟੇ ਦਾ ਨਵਿਆਉਣ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਹਿਨਦਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਪੱਟੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

72. ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਤਨਾ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

* * * * *

(ਅ) ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਾਸ, ਜ਼ਬਤੀ, ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ;

ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਦਾਰ
ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ।

- (੯) ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ;
- (੧੦) ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਰਹਿਨਕਾਰ, ਵਿਰੁਧ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ; ਅਤੇ
- (੧੧) ਜਦ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨਵਿਆਉਣ ਯੋਗ ਪੱਟੇ ਤੇ ਹੈ ਤਦ ਪੱਟੇ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ;

ਅਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਧਨ ਵਿਆਜ ਦੀ ਉਸ ਦਰ ਤੇ, ਜੋ ਮੂਲ ਧਨ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਰ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ, ਉੱਥੇ ਨੌਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਂਕੜਾ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਤੇ, ਮੂਲ ਧਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਸਕੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਖੰਡ (ਅ) ਜਾਂ ਖੰਡ (੯) ਅਧੀਨ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਦਾਜ਼ਤ ਲਈ ਜਾਂ ਹੱਕ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਦਮ ਚਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਬੀਮੇਯੋਗ ਹੈ, ਉੱਥੇ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਅੱਗ ਦੁਆਰਾ ਹਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮਾ ਵੀ ਕਰਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਾਈ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਬੀਮੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਸੇ ਦਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ, ਜੋ ਮੂਲ ਧਨ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਰ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉੱਥੇ ਨੌਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਂਕੜਾ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਤੇ, ਮੂਲ ਧਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਰਹਿਨ-ਨਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਉਲਿਖਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ (ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ) ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਦੇ-ਤਿਹਾਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੂਰੇ ਨਾਸ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਵਰਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਬੀਮਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਹਿਨਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨੀਂ ਰਕਮ ਦਾ ਕਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਨੀ ਲਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਬੀਮਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਹੈ।

73. (1) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚਲਾ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਦੇਣਯੋਗ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਜਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਤਾਹੀ ਤੋਂ ਪੇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉੱਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਸ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਟੋਤੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵੱਟਕ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਫਰ ਬਚੇ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਰਹਿਨ ਧਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕਲੋਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚਲਾ ਕੋਈ ਹਿੱਤ, 'ਦ ਲੈਂਡ ਐਕਈਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1894, ਜਾਂ ਅਚੁਕੱਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਰਜਨ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਸਮੇਂ ਠਾਫ਼ਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਨੈਕਟਮੈਂਟ ਅਧੀਨ ਅਰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ

ਮਾਲੀਏ ਲਈ
ਕੀਤੀ ਗਈ
ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵੱਟਕ
ਤੇ ਜਾਂ ਅਰਜਨ
ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ
ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ।

ਰਹਿਨਦਾਰ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜੇ ਵੱਜੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਰਹਿਨ ਧਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਅਜਿਹੇ ਕਲੇਮ ਪੂਰਬਲੇ ਪ੍ਰਭਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਲੇਮਾਂ ਤੇ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਲੇਮਾਂ ਤੇ, ਪੂਰਬਲ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿ ਰਹਿਨ ਤੇ ਮੂਲ ਧਨ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ।

74. ਨਿਰਸਤ।

75. ਨਿਰਸਤ।

ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਨਦਾਰ
ਦੀਆਂ ਦੇਣ-
ਦਾਰੀਆਂ।

76. ਜਦ ਰਹਿਨ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ—

(ਓ) ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿਆਲ੍ਹ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ, ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ;

(ਅ) ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਲਾਭ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰੇ ;

(ਇ) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਆ, ਲੋਕ-ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਭਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਥਾਰੇ ਦੇਣਯੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਬਕਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਸਰਸਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕਰੇ ;

(ਮ) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੰਡ (ਇ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਧਨ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ;

(ਹ) ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨ ਕਰੇ ਜੋ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ ਨਾਸਕ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇ ;

(ਕ) ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਅੱਗ ਦੁਆਰਾ ਹਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਧਨ, ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਤਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ, ਜੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਤਾਂ, ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੇ ਘਟਾਊਣ ਜਾਂ ਨਿਸਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ;

(ਖ) ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਪੁਰਾ ਅਤੇ ਠੀਕ ਲੇਖਾ ਰੱਖੋ, ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਖਰਚ ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਲੇਖੇ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਉਚਰਾਂ ਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਕਲਾਂ ਦੇਵੇ;

(ਗ) ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਦੇ ਨਿਜੀ ਦਖਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਦਖਲ ਦਾ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਏ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੇਰ ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਖੁਰਾਜਾਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਖੁਰਾਜਾਤ ਜੋ ਖੰਡ (ਏ) ਅਤੇ (ਸ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਬਾਬਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਣ, ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੇ ਘਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਸਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਵਾਫ਼ਰ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗੀ ;

(ਘ) ਜਦ ਰਹਿਨਕਾਰ ਰਹਿਨ ਤੇ ਤਤਮੌਂ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਬੰਧਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਮਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਰਹਿਨਦਾਰ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਹੋਰ ਖੰਡਾਂ ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ, ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਦ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੀ ਕੀ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦੇਵੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਤਰੀਕ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਖੁਰਾਜਾਤ ਦੀ ਬਾਬਤ, ਕੋਈ ਰਕਮ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਉਸਦੀ ਕੋਤਾਹੀ
ਦੇ ਸਬੱਬ ਹੋਇਆ
ਹਾਨ ।

ਜੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਤੇ ਅਰੋਪੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਰਤੱਵ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਰਨ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਦ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਸਬੱਬ ਹੋਇਆ ਹਾਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ।

ਵਿਆਜ ਤੇ
ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ।

77. ਧਾਰਾ 76, ਖੰਡ (ਅ), (ਸ), (ਖ) ਅਤੇ (ਗ) ਤੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਤਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਮੁਾਇਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸੰਪੱਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਮੂਲ ਧਨ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੂਲ ਧਨ ਦੇ ਪਰਿਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲਾਇਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ।

ਅਗੋਤ

ਪੂਰਬਲੇ
ਰਹਿਨਦਾਰ ਦਾ
ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣਾ ।

78. ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਪੂਰਬਲੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੇ ਕਪਟ, ਗਲਤ ਦਰਸਾਵੇ ਜਾਂ ਘੋਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਤੇ ਧਨ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪੂਰਬਲਾ ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਜਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਰਕਮ ਪ੍ਰਗਟਾਈ
ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
ਅਨਿਸਚਿਤ ਰਕਮ
ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
ਕਰਨ ਲਈ
ਰਹਿਣ।

79. ਜੇ ਭਵਿੱਖਵਰਤੀ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ, ਬਾਨੂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਜਾਂ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਹਿਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਉਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨ, ਜੇ ਪੂਰਬਲੀ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਤੋਂ ਨ ਵੱਧਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾਵੇਂ ਪਾਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਪੂਰਬਲੇ ਰਹਿਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਉ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕਰ ਅ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲੇਖੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉ 10,000 ਰੁਪਏ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇ ਨੂੰ ਅ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਰਹਿਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਬਾਕੀ 5,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਅ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਉ ਨੂੰ ਇੰਨੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਲੇਖੇ ਦੀ ਬਾਕੀ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, ਇਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਅਗੇਤ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

80. ਨਿਰਸਤ।

ਤਰਤੀਬ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਦਾਨ

ਸੀਕਿਊਰਿਟੀਆਂ
ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣਾ।

81. ਜੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ, ਪੂਰਬਲੇ ਰਹਿਨ ਰਿਣ ਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਉਸ ਕੋਲ ਰਹਿਨ ਨ ਰਖੀ ਗਈ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਗ਼ਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਪੂਰਬਲੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਬਾ ਬਦਲ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇ।

ਰਹਿਨ - ਰਿਣ
ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਦਾਨ।

82. ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਹਿਨ ਦੇ ਤਾਬੇ ਸੰਪੱਤੀ ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਖੜਵੇਂ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਉਸ ਰਹਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਿਣ ਲਈ ਹਿੱਸੇ ਬਹੰਦਾ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹਰੇਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਭਾਗ ਜਿਸ ਦਰ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਹਿਨ ਜਾਂ ਭਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਜਿਸਦੇ ਉਹ ਰਹਿਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਤਾਬੇ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਮੁੱਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਸੀ।

ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਹੀ ਮਾਲਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਇੱਕ ਰਿਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਣ ਪਹਿਲੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਰਿਣ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਪਹਿਲੇ ਰਿਣ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਹਰੇਕ ਸੰਪੱਤੀ ਪਿਛਲੇਰੇ ਰਿਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ-ਬਹਿੰਦਾ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਭਾਗੀ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 81 ਅਧੀਨ ਉਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਕਲੇਮ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ

83. ਕਿਸੇ ਰਹਿਨ ਬਾਰੇ ਅਦਾ ਕਰਨਯੋਗ ਮੂਲਧਨ ਦੇ ਦੇਣ ਯੋਗਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ-ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਬਾਰਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਰਹਿਨ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਕਮ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਸਕੇਗਾ।

ਰਹਿਨ   ਤੇ
ਦੇਣਯੋਗ   ਧਨ
ਅਦਾਲਤ   ਵਿੱਚ
ਜਮ੍ਹਾਂ   ਕਰਾਉਣ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ।

ਤਦ ਅਦਾਲਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੇ ਕਰਵਾਏਗੀ, ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਦਾਰ (ਅਰਜੀ-ਦਾਵੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ) ਅਜਿਹੀ ਅਰਜੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਧਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ਵੱਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ-ਨਾਮਾ ਅਤੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਤੇ, ਦਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਰਹਿਨ-ਨਾਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਰ ਹਿ ਨ ਕ ' ਰ
ਦੁਆਰਾ   ਜਮ੍ਹਾਂ
ਕਰਾਏ   ਧਨ   ਤੇ
ਅਧਿਕਾਰ।

ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੇ ਅਤੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚ ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਨੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ, ਮੁੜ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨੌਤ ਤਕਮੀਲ ਕਰੇ ਅਤੇ (ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ~~ਗੁਰੂ~~) ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਾਵੇ ਕਿ ਰਹਿਨਕਾਰ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਤ ਦਾ ਜੋ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਲਪਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

84. ਜਦ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੇ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਰਹਿਨ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 83 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਉਂ ਗੀ ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਉਤੇ ਧਾਰਾ 83 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੂਲ ਧਨ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਲਗਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ :

ਵਿਆਜ ਲਗਣਾ
ਬੰਦ ਹੋਣਾ।

ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕਢਵਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਮੂਲ ਧਨ ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਦ ਇਹ ਮੁਆਇਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਕਿ ਰਹਿਨਦਾਰ ਰਹਿਨ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਜਬੀ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 83 ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਰਹਿਨਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਫਕਬੰਦੀ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵੇ।

85. ਨਿਰਸਤ।

ਫਕਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ

86. ਤੋਂ 90. ਨਿਰਸਤ।

ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

91. ਰਹਿਨਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਛੁੜਵਾ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ :—

(ਉ) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਿਸ ਹਿੱਤ ਦਾ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਚਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ) ਜਿਸ ਦਾ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਭਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਭਾਰ ਹੈ ;

(ਅ) ਰਹਿਨ-ਰਿਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਾਮਨ; ਜਾਂ

(ਇ) ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਪੱਦਾ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਰਸਥਾਪਨ।

92. ਧਾਰਾ 91 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਰਹਿਨਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ) ਕੋਈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਹਿ-ਰਹਿਨਕਾਰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ, ਜੋ ਰਹਿਨ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹੈ, ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਤੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ, ਫਕਬੰਦੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਹੋ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਹ ਰਹਿਨਦਾਰ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰਹਿਨ ਨੂੰ ਉਹ ਛੁੜਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਰਸਥਾਪਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਜਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਰਹਿਨ ਨੂੰ ਉਹ ਛੁੜਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਧਨ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਹਿਨ ਛੁੜਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਰਹਿਨ ਛੁੜਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਸਥਾਪਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਹਿਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕਲੋਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੂਰਾ ਛੁੜਵਾ ਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

93. ਕੋਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜੋ ਪੂਰਬਲੇ ਰਹਿਨ, ਮੱਧਵਰਤੀ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਚੁਕਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਗੇਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ; ਅਤੇ, ਧਾਰਾ 79 ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਸੂਰਤ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਕੋਈ ਰਹਿਨਦਾਰ, ਜੋ ਮੱਧ ਵਰਤੀ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਰਹਿਨਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਬਾਦ ਦੇ ਉਧਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਗੇਤ ਅਰਜਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਰਹਿਨ-ਜੋੜਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ।

94. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸੰਪੱਤੀ ਫ੍ਰਮਵਰਤੀ ਰਿਣਾਂ ਲਈ ਫ੍ਰਮਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰਾਂ ਪਾਸ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੱਧਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇਰੇ ਰਹਿਨਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਹਿਨਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

ਮੱਧ ਵਰਤੀ ਰਹਿਨ-ਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ।

95. ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਰਹਿਨਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਛੁੜਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਰਹਿਨਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 92 ਅਧੀਨ ਪਰਸਥਾਪਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਾਇਆਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ-ਯੋਗ ਰਹਿਨ ਧਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਰਹਿਨਕਾਰ ਦਾ ਇਕਾਇਆਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

96. ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧ ਜਿਹੜੇ ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਹੱਕ ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਹੱਕ-ਵਸੀਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ।

97. ਨਿਰਸਤ।

ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ

98. ਕਿਸੇ ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਰਹਿਨਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਆਇਦਾ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਥਾ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਵਿਲੱਖਣ ਰਹਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਕੁਰਕੀ

99. ਨਿਰਸਤ।

ਭਾਰ

100. ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਚੁਕੱਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲ

ਭਾਰ।

ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਹਾਰ ਰਹਿਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਭਾਰ ਹੈ ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਸਾਦਾ ਰਹਿਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ, ਆਪਣੇ ਟ੍ਰਸਟ ਦੀ ਤਕਮੀਲ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਖਰਾਜਾਤ ਲਈ ਟ੍ਰਸਟ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਟ੍ਰਸਟੀ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਤੇ ਤਤਸ਼ੇਖਣ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਭਾਰ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਬੁਲ ਅਤੇ ਭਾਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬਿਨਾਂ ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਉੱਤਰਵਰਤੀ ਪ੍ਰਭਾਰ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨਤਾ ਦਾ ਨ ਹੋਣਾ।

101. ਅਚੁਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਭਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰ-ਧਾਰਕ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ, ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਮਾਲਕ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉੱਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸੇ ਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਉੱਤਰਵਰਤੀ ਭਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚਕਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਨ ਜਾਂ ਵਿਲੀਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਅਰਜਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ; ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉੱਤਰਵਰਤੀ ਰਹਿਨਦਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰ ਧਾਰਕ ਪਹਿਲੇ ਰਹਿਨ ਜਾਂ ਭਾਰ ਨੂੰ ਛੁੜਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤਾਬੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਰਹਿਨ ਦੀ ਛਕਬੰਦੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਏਜੰਟ ਤੇ ਤਾਮੀਲ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।

102. ਜਿਥੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਭਾਗ ਸਹਿਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਆਮ-ਮੁਖਤਾਰਨਾਮਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਤਾਮੀਲ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਰਵੇਂ ਅਖਤਿਆਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਤਾਮੀਲ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਜਿਸ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਾਉਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪਿਛਲੇ ਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਦਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਰੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਤਾਮੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

ਪੰਨ੍ਹੂ, ਧਾਰਾ 83 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦਰਖਾਸਤ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਉੱਥੇ ਪਿਛਲੇ ਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਹਿਨ ਕੀਤੀ ਸੰਪੱਤੀ

ਦੇ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਹੜੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖੇਗੀ।

103. ਜਿੱਥੇ, ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸ਼ਕਤਵਾਨ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਵੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਢਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਖਿਅਕ ਤੇ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਵੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਕਢਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ; ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਖਿਅਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਜਾਂ ਵਾਂਛਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਵੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਛੁੜਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਉਹ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕਤਵਾਨ ਹੁੰਦਾ, ਦਾਵੇ ਲਈ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ; ਅਤੇ ਜਾਬਤਾ ਦੀਵਾਨੀ, ਸੰਘਤਾ, 1908 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਹੁਕਮ 32 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਦਰਖਾਸਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

1908 ਦਾ 5

104. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਤਾਬੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਗਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

ਅਧਿਆਏ V

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ

105. ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੱਟਾ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਉਪਭੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਸਦੀਵਤਾ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ ਦੇ, ਜੋ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਬਚਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਧਨ, ਜਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਦਲ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਮਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਉੱਲਿਖਤ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਇੰਤਕਾਲਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇੰਤਕਾਲ-ਕਾਰ ਪੱਟਾ ਦਾਤਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਪੱਟੇਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੀਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਨ, ਹਿੱਸਾ, ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੋਵੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ।

106. (1) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੱਟਾ ਸਾਲ-ਬਸਾਲ ਪੱਟਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਜਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤੀ-ਯੋਗ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੱਟਾ ਮਾਹ-ਬ-

ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸ਼ਕਤਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਆਦਿ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ।

ਪੱਟੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

ਪੱਟਾ ਦਾਤਾ, 'ਪੱਟੇਦਾਰ' 'ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ' ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

ਲਿਖਤੀ ਮੁਆਇਦਾ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਥਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੁ

ਪੱਟਿਆਂ ਦੀ
ਮੁਲਾਕਾਤ।

ਮਿਆਚ ।

ਮਾਹ ਪੱਟਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਜਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤੀਯੋਗ ਹੈ।

(2) ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਮੁੱਦਤ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮੁੱਦਤ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

(4) ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਹਰਿਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਗਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਨੌਕਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਜਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੇ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ (ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਅਮਲ-ਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ) ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਮਾਇਆਂ ਭਾਗ ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੱਟੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

107. ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਸਾਲ-ਬ-ਸਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਅਉਧ ਲਈ, ਜਾਂ ਸਲਾਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੱਟਾ ਕੇਵਲ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪੱਟੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਸਹਿਤ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ।

ਜਿੱਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੱਟਾ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਿਖਤਾਂ ਹਨ ਉੱਥੇ, ਹਰੇਕ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਕਮੀਲੀ ਜਾਵੇਗੀ :

ਪੰਡੂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ, ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਸਾਲ-ਬ-ਸਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਅਉਧ ਲਈ ਜਾਂ ਸਲਾਨਾ ਕਿਰਾਇਆ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੱਟੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪੱਟਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਰਗ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਨ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਅਤੇ
ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ
ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

108. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਫ੍ਰਮਵਾਰ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਹੋਣ-ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਪੱਟੇ ਤੇ ਇੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ :—

(ੳ) ਪੱਟਾ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

(ੴ) ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਚਿਤਵੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ, ਕੋਈ ਆਹਿਮ ਨੁਕਸ, ਜਿਹੜਾ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾ ਸਕਦਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ :

(ਅ) ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ :

(ੳ) ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਦਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ, ਜੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੁਆਇਦਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਘਨ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਇਦੇ ਦਾ ਡਾਇਡਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਉਪਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਫਜ਼ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਤ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇ।

(ਅ) ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

(ਸ) ਜੇ ਪਟੇ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਾਧਾ (ਜਲਦਿੱਤ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਤਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਾਬੇ) ਪੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਹ) ਜੇ ਅੱਗ, ਤੂਫਾਨ ਜਾਂ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੈਨਾ ਜਾਂ ਹਜ਼ੂਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਰੁਕ ਬਲ ਨਾਲ, ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਹਿਮ ਭਾਗ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਾਰਵਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੱਟਾ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ, ਸੁਨ ਹੋਵੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ, ਜੇ ਹਾਨੀ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼-ਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀ ਦੇ ਸਬਬ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਡਾਇਡਾ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ :

(ਕ) ਜੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਜ਼ਬੀ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੁਰੰਮਤ, ਜੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਆਪ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ ਇਖਰਜਾਤ ਵਿਆਜ ਸਹਿਤ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਸਕੇਗਾ, ਜਾਂ ਪੱਟਾ ਦਾਤਾ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰਵੇਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ :

(ਖ) ਜੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ, ਜੋ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਆਪ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ, ਸਹਿਤ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਸਕੇਗਾ, ਜਾਂ ਪੱਟਾ ਦਾਤਾ ਤੋਂ ਹੋਰਵੇਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ :

(ਗ) ਪੱਟੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਪੱਟੇ ਵਾਲੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਭੋਂ ਬਧ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪੱਟੇ ਦੇ ਮੁਕਾਉ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਹਟਾ ਸਕੇਗਾ ; ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ :

(ਘ) ਜਦ ਕੋਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁਣਿਆਦ ਦੇ ਪੱਟੇ ਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੇ ਕਸੂਰ ਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਉ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਈਆਂ ਜਾਂ ਬੀਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦ ਪੱਟੇ ਦਾ ਮੁਕਾਉ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਬੋਰੋਕ ਆਉਣ ਅਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ :

(ਝ) ਪੱਟੇਦਾਰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚਲੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ ਕਤਈ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਉਪ-ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਉਸ ਦਾ ਫਿਰ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਪੱਟੇਦਾਰ ਦਾ ਪੱਟੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਾਬੇ ਰਹਿਣ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੱਟ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ:

ਇਸ ਖੰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਦੱਖੀਲਕਾਰੀ ਦਾ ਅਣ-ਇੰਤਕਾਲਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ, ਉਸ ਸੰਪੱਦਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿ-ਪਾਲਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਸੰਪੱਦਾ ਦੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਕਿਸਾਨ ਜਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਤ ਅਸਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ :

(ਚ) ਪੱਟੇਦਾਰ ਉਸ ਹਿੱਤ ਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਟੇਦਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਤੱਥ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਵਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੈ :

(ਛ) ਪੱਟੇਦਾਰ, ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ, ਤੇ, ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ :

(ਜ) ਪੱਟੇਦਾਰ, ਵਾਜਬੀ ਟੁੱਟ ਭੱਜ ਜਾਂ ਅਰੁਕ ਬਲ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਉੱਨੀ ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ ਜਦ ਉਸ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਪੱਟੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੌਜੂਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ, ਪੱਟੇ ਦੀ ਅਉਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬੀ ਸਮਿਆਂ ਤੇ, ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਜਾਂ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ; ਅਤੇ ਜਦ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸ ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਜਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

(ਝ) ਜੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਐਨਕਰੋਚਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ

ਕਿਸੇ ਦਬਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵਾਜ਼ਬੀ ਤਨਦਿਹੀ ਨਾਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪਥੰਦ ਹੈ :

(ਵ) ਪੱਟੇਦਾਰ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਤਪਾਦਤ ਵਸਤਾਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤ ਸਕੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸਾਧਾਰਨ ਸਿਆਣਪ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ; ਪਰ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਪਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇਗਾ, ਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ, ਨ ਇਮਾਰਤੀ ਲਕੜੀ ਕੱਟੇਗਾ, ਨ ਵੇਚੇਗਾ, ਨ ਪੱਟੇਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਾਵੇਗਾ, ਨ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ, ਨ ਅਜਿਹੀ ਖਾਣਾਂ ਜਾਂ ਖਦਾਨਾ ਨੂੰ ਖੁਦਵਾਏਗਾ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੱਟਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ ਨਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇ :

(ਗ) ਉਹ, ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਬਣਤ, ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ, ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ :

(ਘ) ਪੱਟੇ ਦੇ ਮੁਕਾਉ ਤੇ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪਥੰਦ ਹੈ।

ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ।

109. ਜੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚਲੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ, ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦਾ, ਇੰਡਕਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਮੁੰਤਕਿਲ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਭਾਗ ਦੀ ਬਾਬਤ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਖੇਗਾ ਅਤੇ, ਜੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਤਾਂ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਰਹੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ; ਪਰ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਤੇ ਅਹੋਪੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਾਬੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਇੰਡਕਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਹਟ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਪੱਟੇਦਾਰ, ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ :

ਪਰੰਤੂ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਇੰਡਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇੰਡਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੁਬਾਰਾ, ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੱਟਾਦਾਤਾ, ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵੇਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਡਕਾਲ ਕੀਤੇ ਭਾਗ ਬਾਰੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਤੈਅ-ਕਰਣ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਵਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ।

ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਉਧ ਅੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

110. ਜਿੱਥੇ ਅਚੁਕੱਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅੰਭ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦਿਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਅੰਭ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਾਮਤ ਨ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਪੱਟੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ ਲਈ ਪੱਟੇ
ਦੀ ਅਜਿਹਾ।
ਪੱਟਾ

ਪਟੇ ਦਾ ਮੁਕਾਉ
ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ।

ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਕਈ ਸਾਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਾਰ ਦੇ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪੱਟਾ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਵਰ੍਷ੇ-ਗੰਢ ਦਾ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਚਾਲੂ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਪਤੀਯੋਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੱਟੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਪਤੀਯੋਗ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪਟੇਦਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨ ਕਿ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੀ।

ਪਟੇ ਦਾ ਮੁਕਾਉ।

111. ਅਚੁਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਮੁਕਾਉ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—

(ਉ) ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੁਆਰਾ :

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੁਆਰਾ :

(ਇ) ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦਾ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ,—ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੁਆਰਾ :

(ਸ) ਜੇ ਸਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੱਟੇਦਾਰ ਅਤੇ ਪੱਟੇ ਦਾਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਤੇ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ :

(ਹ) ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਪਣ ਦੁਆਰਾ ; ਭਾਵ ; ਜੇ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਪੱਟੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਹਿੱਤ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪਰਸਪਰ ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਛੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :

(ਕ) ਅਰਥਾਵੇਂ ਅਰਪਣ ਦੁਆਰਾ :

(ਖ) ਜ਼ਬਤੀ ਦੁਆਰਾ ; ਭਾਵ (1) ਜੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਭੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ, ਉਸ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੇ, ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ; ਜਾਂ (2) ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਨਿਯ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕ ਖੜਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੱਕ ਦਾ ਕਲੇਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪੱਟੇਦਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ; ਜਾਂ (3) ਪੱਟੇਦਾਰ ਦਿਵਾਲੀਆ ਨਿਆਂ-ਨਿਰਣਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਟੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਮੁੜ-ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ; ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਪੱਟੇ ਦੇ ਮੁਕਾਉ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਗਾਦੇ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :

(ਗ) ਪੱਟੇ ਦੇ ਮੁਕਾਉਣ, ਜਾਂ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ, ਜਾਂ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੇ ਇਗਾਦੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਖੰਡ (ਕ) ਦਾ ਦਿੱਸ਼ਟਾਂਤ

ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪੱਟਾ ਕੋਈ ਪੱਟੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਟੇ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਪਟੇ ਦਾ ਅਰਥਾਵਾਂ ਅਰਪਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਮਕਾਉ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

112. ਧਾਰਾ 111 ਦੇ ਖੰਡ (ਖ) ਅਧੀਨ ਹੋਈ ਜ਼ਬਤੀ, ਉਸ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਲਈ ਕੁਰਕੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਇਗਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਿਆਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤਦ ਜਦ ਪਟਾਦਾਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜ਼ਬਤੀ ਸਹੇਤੀ ਜਾਂ ਚੁਕੀ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਤਿਆਗਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

113. ਧਾਰਾ 111 ਦੇ ਖੰਡ (ਗ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵੀਂ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ, ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਮੰਨਣ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਇਗਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ
ਫਿਲਾਈ।

ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੇ
ਨੋਟਿਸ ਦਾ
ਤਿਆਗਣਾ।

ਦਿੱਸ਼ਟਾਂਤ

(ਉ) ਪੱਟਾਦਾਤਾ, ਉ, ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਲਈ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਅ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਰਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਅ) ਪੱਟਾਦਾਤਾ, ਉ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਅ ਨੂੰ, ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉ ਪੱਟੇ ਦਾਰ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਨੋਟਿਸ ਤਿਆਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

114. ਜਿੱਥੇ ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਣਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਉ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਟੇਦਾਤਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੇ, ਦਾਵੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਂ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਿਰਾਇਆ, ਉਸ ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਦਾਵੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸੀਕੁਰਿਟੀ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਡਿਗਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ; ਅਤੇ ਤਦ ਪੱਟੇਦਾਰ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ ਮਾਨੋਂ ਜ਼ਬਤੀ ਹੋਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ
ਨ ਕਰਨ ਦੇ
ਕਾਰਨ ਹੋਈ
ਜ਼ਬਤੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ।

ਕੁਝ ਕੁ ਹੋਰ ਸੂਰਤਾਂ
ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤੀ ਤੋਂ
ਰਾਹਤ ।

114 ਉ. ਜਿੱਥੇ ਅਚੁਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਉ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਮੁੜ-ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਉੱਥੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਤਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦ ਤੱਕ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੇ ਪੱਟੇਦਾਰ ਤੇ—

(ੳ) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਖਾਸ ਭੰਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ

(ਅ) ਜੇ ਭੰਗ ਦਾ ਚਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਭੰਗ ਦਾ ਚਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਤੋਂ ਲੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ; ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਭੰਗ ਦਾ ਚਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਵਾਜ਼ਬੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦਾ ਚਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸੌਂਣ, ਉਪ-ਪਟਾ ਦੇਣ, ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਵਿਰੁਧ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਤੇ, ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਰਪਣ ਅਤੇ
ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਉਪ-
ਪਟਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

115. ਅਚੁਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੱਟੇ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵਾਂ ਅਰਪਣ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪ-ਪਟੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਜੋ ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਬਾਬਤ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਸਾਰਵਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਮੂਲ ਪੱਟੇ ਦੀਆਂ ਹਨ ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਰਪਣ ਨਵਾਂ ਪੱਟਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਾਲ ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਪ-ਪੱਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਯੋਗ ਕਿਰਾਇਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੁਆਇਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਅਜਿਹੇ ਪੱਟੇ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਅਜਿਹਾ ਸਾਰੇ ਉਪ-ਪੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਤਲ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਤੀ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਪੱਟੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਕਪਟ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤੀ ਵਿਰੁਧ ਰਾਹਤ ਧਾਰਾ 114 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਿਆਦ ਗੁਜ਼ਰਨ
ਪਿੱਛੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ
ਰਖਣਾ।

116. ਜੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਪੱਟੇਦਾਰ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੱਟੇ ਦੇ ਮੁਕਾਉ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੱਟਾਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ-ਪੱਟੇਦਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੋਰਵੇਂ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦਾ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪੱਟਾ, ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 106 ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ-ਬਾਸਾਲ ਜਾਂ ਮਾਹ-ਬ-ਮਾਹ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੳ) ਉਂ ਇੱਕ ਘਰ ਅ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅ ਉਸ ਘਰ ਏ ਨੂੰ 100 ਰੁਪਏ ਮਹਾਵਾਰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਉਪ-ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਏ ਦਾ ਉਸ ਘਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਰਾਇਆ ਉਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਏ ਦਾ ਪੱਟਾ ਮਾਹ-ਬ-ਮਾਹ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਉਂ, ਇੱਕ ਖੇਤ ਅ ਨੂੰ ਏ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਲਈ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਏ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਂ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਨਾਲ ਅ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅ ਦਾ ਪੱਟਾ ਸਾਲ-ਬ-

ਸਾਲ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

117. ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਗਇਤੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪੱਟਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਤਤਸਮੇਂ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਤਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਗੁਜ਼ਰ ਨ ਗਏ ਹੋਣ।

ਅਧਿਆਏ VI ਵਟਾਂਦਰਿਆਂ ਬਾਰੇ

118. ਜਦ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਲਈ ਪਰਸਪਰ ਇੱਤਕਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਵਲ ਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਹਾਰ 'ਵਟਾਂਦਰਾ' ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੱਤਕਾਲ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਤਕਾਲ ਲਈ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ।

119. ਜੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਕੋਈ ਧਿਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਵਿਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਉਸਨੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਲਟ ਇਗਾਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਹਾਨ ਲਈ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ, ਮੁੰਤਕਿਲ ਕੀਤੀ ਚੀਜ਼ ਮੌਜੂ ਦੇਣ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਵਕਤ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਬਿਨਾਂ-ਬਦਲ ਇੱਤਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

120. ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਬਾਬਤ, ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਕਰੀਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਬਾਬਤ, ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਖਰੀਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਰੀਦਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਹੈ।

121. ਧਨ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੇ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਧਨ ਦੇ ਅਸਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਗਇਤੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਟਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟ।

'ਵਟਾਂਦਰਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।

ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਿਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣ-ਦਾਰੀਆਂ।

ਧਨ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ।

122. 'ਹਿੱਬਾ' ਕਿਸੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚਲੀ ਚੁੱਕਵੀਂ ਜਾਂ ਮੁਚੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਉਹ ਇੱਤਕਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਹਿੱਬਾਪਾਤਰ

'ਹਿੱਬਾ' ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ।

ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ-ਬਦਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਿੱਬਾਪਾਤਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਕਦ
ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਜਿਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ, ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜੇ ਹਿੱਬਾਪਾਤਰ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਿੱਬਾ ਸੁੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੰਤਕਾਲ ਕਿਵੇਂ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

123. ਅਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹਿੱਬਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਚੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹਿੱਬਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਇੰਤਕਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੀਤੀ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾਂ ਜਾਂ ਹਵਾਲਗੀ ਦੁਆਰਾ।

ਅਜਿਹੀ ਹਵਾਲਗੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੇਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੋਂਦ ਵਿਚਲੀ ਅਤੇ
ਭਵਿੱਖਤ ਸੰਪੱਤੀ
ਦਾ ਹਿੱਬਾ।

ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਨੂੰ ਹਿੱਬਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ
ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ
ਕਰਦਾ।

ਹਿੱਬਾ ਕਦ
ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂ
ਪਰਤਾਇਆ ਜਾ
ਸਕੇਗਾ।

124. ਜਿਸ ਹਿੱਬੇ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚਲੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਉਹ ਭਵਿੱਖਤ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਬਤ ਸੁੰਨ ਹੈ।

125. ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਿੱਬਾ-ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਬਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਹਿੱਤ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸੁੰਨ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜੇ ਉਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਲੈ ਲੈਂਦਾ।

126. ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਬਾਪਾਤਰ ਇਹ ਕਰਾਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਉਲਿਖਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੇ, ਜੋ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਿੱਬਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਪਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਹਿੱਬਾ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਕਰਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰੀ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਤਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਸੁੰਨ ਹੈ।

ਹਿੱਬਾ ਉਸ੍ਤੇ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਬਦਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਕਿਸੇ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਉਹ ਮੁਆਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ, ਵਿਖੰਡਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਹਿੱਬਾ ਪਰਤਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਬਾਬਦਲ ਇੰਤਕਾਲ-ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ੳ) ਉ. ਅ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੇਤ ਅ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖੋ, ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਉ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕੇਗਾ। ਉ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅ ਬਿਨਾਂ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉ ਖੇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕੇਗਾ।

(ਅ) ਉ, ਅ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਅ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਕੇ, ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚੋਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਜਦ ਜੀ ਕਰੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕੇਗਾ। ਹਿੱਬਾ 90,000 ਰੁਪਏ ਬਾਬਤ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਪਰ 10,000 ਰੁਪਏ ਬਾਬਤ ਸੁੰਨ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਉ ਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

127. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹਿੱਬਾ, ਇੱਕੋ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੰਡਕਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੇ ਬਾਂਧ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਤੇ ਨਹੀਂ, ਉੱਥੇ ਹਿੱਬਾਦਾਰ ਉਸ ਹਿੱਬੇ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਭਾਰੂ ਹਿਬੇ।

ਵੱਡਾ
ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹਿੱਬਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ~~ਇੱਕੋ-ਇੱਕ~~ ਅਤੇ ਸੁੱਤਰ ਇੰਡਕਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹਿੱਬਾ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ-ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁੱਤਰਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਇਦੇਮੰਦ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇਗਾ ਭਾਰੂ ਹੋਵੇ।

ਜੇ ਹਿੱਬਾਪਾਤਰ ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਾਂਧ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ, ਮੁਆਇਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਤੇ ਬਾਂਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਇੱਤੀ ਹੋਈ ਸੰਪੱਤੀ ਰਖੀ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਕਾਬਲ ਵਿਅਕਤੀ
ਨੂੰ ਭਾਰੂ ਹਿੱਬਾ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(ਉ) ਉ ਦੇ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਗਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀ ਯ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਠਨਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀ ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। 'ਨ' ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰੀ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਉ ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਅ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਨ' ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਯ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

(ਅ) ਉ ਕੋਲ ਇੱਕ ਘਰ ਦਾ ਪੱਟਾ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਉਧ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਉਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹੇ ਤੇ ਘਰ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉ ਉਹ ਪੱਟਾ ਅ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੁੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਵੱਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਨ ਦੀ ਇੱਕ ਰਕਮ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅ ਪੱਟੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਧਨ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

128. ਧਾਰਾ 127 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੇ ਤਾਬੇ, ਜਿੱਥੇ ਹਿੱਬਾ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹਿੱਬਾ-ਪਾਤਰ ਹਿੱਬਾਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿੱਬੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਣਯੋਗ ਸਭ ਰਿਣਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਹਿੱਬੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ।

ਸਰਭ ਹਿੱਬਾਪਾਤਰ।

129. ਇਸ ਆਧਿਆਏ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮੌਤ ਨੂੰ ਚਿਤਵ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਚੁਕਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹਿੱਬਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਰਨ ਸੇਜ ਦਾਨਾ
ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਛੋਟ।

ਅਧਿਆਏ VIII

ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮਾਂ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲਾਂ ਬਾਰੇ

ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮਾਂ
ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ।

130. ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਾ-ਬਦਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ-ਬਦਲ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਤਕਮੀਲ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਖਤਿਆਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਸਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਤਕਮੀਲ ਤੇ ਮੁੰਕੰਮਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਤਦ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਚਾਹੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ, ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਇੰਡਕਾਲ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ, ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨ :

ਪਰੰਤੂ ਰਿਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਬਾਰੇ ਹਰਿਕ ਵਿਹਾਰ, ਜੇ ਰਿਣੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਡਕਾਲਕਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਰਿਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਇੰਡਕਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ (ਛੁੱਟ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਰਿਣੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਧਿਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਬੰਧਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ)।

(2) ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਤਕਮੀਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸਦੇ ਲਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਅਪਵਾਦ—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਾਂ ਅਗਨੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਨ 'ਦ ਇਨਸ਼ੂਰੇਂਸ ਐਕਟ, 1938,' ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

1938 ਦਾ 4

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

(i) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਾਂ ਅਗਨੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 131 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(ii) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਾਂ ਅਗਨੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 130 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪਰੰਤੂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਕਮੀਲਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

130. ਓ. ਨਿਰਸਤ।

ਨੋਟਿਸ ਦਾ
ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ
ਦਸਖਤ ਕੀਤਾ
ਹੋਣਾ।

131. ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ ਦਾ ਹਰਿਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਖਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਨਮਿਤ ਉਸ ਦੇ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਖਤਿਆਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਸਖਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ, ਇੰਡਕਾਲਕਾਰ ਦੇ ਦਸਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਸਖਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂ

ਅਤੇ ਪਤਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

132. ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲਪਾਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਲਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਦੇ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

ਦਿਸ਼ਟਾਂਤ

(i) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਰਿਣ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਅ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਣ ਦੇ ਲਈ ਅ ਤੇ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਅ ਉਹ ਰਿਣ ਮੁਜ਼ਗ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਉਦ੍ਘਾਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਇੰਡਕਾਲ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ii) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬੌਂਡ ਤਕਮੀਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬੌਂਡ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਨਸੂਖ ਕਰਵਾ ਲਵੇ। ਅਉਹ ਬੌਂਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੁੱਲ ਤੇ ਸੰਪੱਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੌਂਡ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

133. ਜਿੱਥੇ ਰਿਣ ਦਾ ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਰਿਣੀ ਦੀ ਰਿਣ-ਚੁਕਾਉਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੁਆਇਦੇ ਦੀ ਅਲਹੋਂਦ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਵਾਰੰਟੀ ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੀ ਇੰਡਕਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਿਣ-ਚੁਕਾਉਣ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇੰਡਕਾਲ ਬਾ-ਬਦਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਰਿਣੀ ਦਾ ਰਿਣ-ਚੁਕਾਉਣ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ।

134. ਜਿੱਥੇ ਰਿਣ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖਤ ਰਿਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਤਕਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਣ, ਇੰਡਕਾਲਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇੰਡਕਾਲ-ਪਾਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜੇ, ਉਸ ਇੰਡਕਾਲ ਦੁਆਰਾ ਤਤਸ਼ਾਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਕਮ ਦੀ ਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਲ ਵਰਤਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਇੰਡਕਾਲ-ਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ।

ਰਹਿਨ ਕੀਤਾ ਰਿਣ।

135. ਅਗਨੀ-ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਪਿੱਠ-ਅੰਕਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਹਰਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕਤੱਈ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਦਾਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਤਕਿਲ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੁਆਇਦਾ ਖੁਦ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਗਨੀ-ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੌਂਪਣਾ।

135 ਉ. ਨਿਰਸਤ।

136. ਕੋਈ ਜੱਸ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ, ਕਿਸੇ ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਖੁਗਿਦੇਗਾ ਨਾ ਉਸ ਦਾ ਦੁਰਵਧਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਨ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਕਰੇਗਾ, ਨ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਉਸਦੀ ਬਿਨੈ ਤੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਉੱਤਪੰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ।

ਰਾਹੀਂ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਿਨੈ ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਾਲਸ਼ਯੋਗ ਕਲੇਮ ਨਾਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਵਾਂਗ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਕਾਯੋਗ ਲਿਖਤਾਂ
ਆਦਿ ਦਾ ਬਚਾਅ।

137. ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸਟਾਕਾਂ, ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਫਿਬੈਂਚਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ, ਤਤਸਮੇਂ ਵਿਕਾਯੋਗ ਹਨ, ਜਾਂ ਮਾਲ ਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਵਿਆਖਿਆ— ‘‘ਮਾਲ ਤੇ ਹੱਕ ਦੀ ਵਪਾਰੀ-ਦਸਤਾਵੇਜ਼’’ ਪਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਲਦਾਈ-ਪੱਤਰ, ਡੌਕ-ਵਰੰਟ, ਮਾਲ ਗੁਦਾਮ ਰਖਵਾਲ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਰੇਲਵੇ ਰਸੀਦ, ਮਾਲ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਲਈ ਵਰੰਟ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਨੁਕੂਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਮਾਲ ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੱਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਲ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਮੁੰਤਕਿਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਿੱਠ-ਅੰਕਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਤਪਰਜਤ ਹੈ।

ਅਨੁਸੂਚੀ

(ੳ) ਪ੍ਰਵਿਧਾਨ

ਸਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਏ	ਵਿਸ਼ਾ	ਨਿਰਸਨ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ
27 ਹੈਨਰੀ VIII ਅਧਿਆਏ 10	ਯੂਨਿਕਨ	ਸਾਰਾ
13 ਅਲਿਜ਼ਬੈਥ, ਅਧਿਆਏ 5	ਫਰਾਂਡੂਲੈਟ ਕਨਵੇਅਨਸਿਜ਼	ਸਾਰਾ
27 ਅਲਿਜ਼ਬੈਥ, ਅਧਿਆਏ 4	ਫਰਾਂਡੂਲੈਟ ਕਨਵੇਅਨਸਿਜ਼	ਸਾਰਾ
4 ਵਿਲਿਅਮ ਐਂਡ ਮੇਰੀ ਅਧਿਆਏ 16	ਕਲੈਡਸਟਾਈਨ ਮਾਰਗੋਜਿਜ਼	ਸਾਰਾ

(ਅ) ਗਵਰਨ ਜਨਰਲ ਇਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਐਕਟ

ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਵਿਸ਼ਾ	ਨਿਰਸਨ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ
1842 ਦਾ IX	ਲੀਜ਼ ਐਂਡ ਰੀਲੀਜ਼	ਸਾਰਾ
1854 ਦਾ XXXI	ਮੋਡਜ਼ ਅੰਡ ਕਾਨਵੇਈਂਗ ਲੈਂਡ	ਧਾਰਾ 17
1855 ਦਾ XI	ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਫਿਟਸ ਐਂਡ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟਸ	ਧਾਰਾ 1: ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ “ਤੂ ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਫਿਟਸ ਐਂਡ” “(ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ)“ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ “ਤੂ ਲਿਮਿਟ ਦੀ ਲਾਇਬਲਿਟੀ ਫਾਰ ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਫਿਟਸ ਐਂਡ” “(ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਉਤਰਦਾਇਤਾ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ)“
1866 ਦਾ XXVII	ਇੰਡੀਅਨ ਟਰਸਟੀ ਐਕਟ	ਧਾਰਾ 31
1872 ਦਾ IV	ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਲਾਜ਼ ਐਕਟ	ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ 1798, ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਨਿਯਮ I ਅਤੇ 1806 ਦੇ XVII ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।
1875 ਦਾ XX	ਸੈਂਟਰਲ ਪ੍ਰਾਵਿਨਸ਼ਿਜ਼ ਲਾਜ਼ ਐਕਟ	ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ 1798 ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਨਿਯਮ I ਅਤੇ 1806 ਦੇ XVI ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ :
1876 ਦਾ XVIII	ਅਵਧ ਲਾਜ਼ ਐਕਟ	ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ 1806 ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਨਿਯਮ XVII ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।
1877 ਦਾ I	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਦਰਸੀ	ਧਾਰਾ 35 ਅਤੇ 36 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਇਨ ਰਾਈਟਿੰਗ” (ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ)

(ਈ) ਵਿਨਿਯਮ

ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਵਿਸ਼ਾ	ਨਿਰਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ
1798 ਦਾ ਬੰਗਾਲ ਵਿਨਿਯਮ I	ਸ਼ਰਤੀ ਵਿਕਰੀਆਂ	ਸਾਰਾ ਵਿਨਿਯਮ
1806 ਦਾ ਬੰਗਾਲ ਵਿਨਿਯਮ XVII	ਰਹਿਨ	ਸਾਰਾ ਵਿਨਿਯਮ
1827 ਦਾ ਬੰਬਈ ਵਿਨਿਯਮ V	ਰਿਣਾਂ ਦੀ ਮਨੌਤ ; ਛੁੜਾਉਣ ਧਾਰਾ 15 ਵਿਆਜ਼ ; ਕਾਬਜ਼ ਇੰਡਕਾਲਪਾਤਰ।	

ਗਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਦ ਟਰਾਂਸਫਰ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਪਟੀ ਐਕਟ, 1882 (1882 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ.: 4) ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਸੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਅਧੀਨ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

The above translation in Punjabi of the Transfer of Property Act, 1882, (Act No. 4 of 1882) has been authorised by the President to be published in the Official Gazette under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973.

New Delhi

Date :

✓

ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ।

R. K. Bhagat Singh

Secretary to the Government of India.